

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: N. C. SCHINA,

Președinte la Curtea de Apel București

Secretar: VIRGIL ANGHELOVICI

Doctor în drept de la Paris, magistrat

ABONAMENTUL

Pe an, în România 100 lei
6 luni 50 »
3 luni 25 »

APARE ODATA PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5
Lângă Palatul Justiției
— TELEFON 13/29 —

Excelentul nostru confrate «Cuvântul dreptății» ce apare la Chișinău sub direcțiunea ilustrului magistrat d-l V. Erbiceanu. Prim-președinte la Curtea de apel, în numărul ultim cu data de 15 Noembrie cor. ne aduce înbucurătoarea veste că D-ra Eugenia Crușevan, licențiată în drept de la Universitatea din Moscova, fiind înscrisă în Baroul de Chișinău, cu unanimitatea voturilor Consiliului de disciplină, a depus jurământul ca avocat, zilele trecute, dinaintea Curții de apel.

Cu această ocaziune D-l Prim-Președinte Erbiceanu și d-l Decan R. Bolintineanu au ținut câte-o frumoasă și importantă cuvântare, cu privire la rolul femeii în exercitarea profesiei de avocat, și felicitând pe d-ra Crușevanu i-au urat deplin succes și spor în noua carieră ce a înbrățisat.

Transmitem și noi primei avocate române din Basarabia aceleași sincere urări pentru reușită. Felicităm în același timp și Baroul de Chișinău, că a fost în spiritul vremii și, învingând obstacolele, a deschis larg femeilor române din Basarabia și dreptul de a munci la Bara justiției.

„Curierul Judiciar“

SUMAR

- **Caracterul noului Parlament** (urmare și fine) de d-l N. C. Schina;
- **Schimbarea legii instrucțiunii** de d-l Profesor S. G. Longinescu;
- **Situația raporturilor dintre chiriași și proprietari, create prin fapte de război**, de d-l avocat I. Cohen;
- **Cuvântarea rostită de d-l Dem. I. Dobrescu în numele Baroului de Ilfov, la înmormântarea regretatului George Danielopol;**
- **Greva funcționarilor judecătorești**, de d-l Decan Dem. I. Dobrescu;
- **Recenzii**, de d-l E. C. Decusară;

JURISPRUDENȚĂ

- **Trib. Braila s. I: G. A. Simion dat judecăței pentru înșelăciune** (Remiterea din eroare. — Retențiune frauduloasă. — Sustragere. — Furt. — Art. 306 c. p.);

Rezumatele jurisprudenței Curții noastre de Casație

— **Casație I:** 1) Incheiere dată în camera de Consiliu pentru admiterea executării provizorie. — Hotărâre nedesăvârșită. — Atacarea ei cu recurs odată cu hotărârea fondului. — Art. 339 Pr. civilă comb. cu 31 și 33 legea Curții de casație.

— 2) Legea măsurilor excepționale. — Mobilizat dispărut. — Până când are a se plăti ajutorul lăsat familiei prin declarația prevăzută de lege? Art. 17, 18 l. m. excepționale; art. 44 și 46 § 61 din Reg. acestei legi și decretul-lege 1360 din 1917.

— **Casație II:** Apel. — Compunerea Tribunalului ca instanță de apel în afacerile de natură penală. — Art. 103 l. j. o. și art. 20 și 218 al. 2 din legea de org. judecătorească.

— **Casație III:** Taxe succesoriale. — Lipsa declarației averii. — Contravențiune. — Dacă declarațiunea averii făcută la Ofițerul stărei civile, în termen, poate șterge efectele contravențiunii? Art. 75 legea timbrului.

Caracterul noului Parlament*)

Evoluțiunea politică a țărilor occidentale a sfârșit prin codificarea dreptului public și promulgarea unui document legislativ căruia i s'a dat denumirea de: Constituție.

Dacă dreptul cutumier a rămas în Anglia fundamentul dreptului constituțional,¹⁾ în Europa continentală el n'a prevalat, unanimitatea impunând teoria constituțiunilor scrise atunci când momentul favorabil a permis a atrage asupra lor atențiunea publică.

Teoria constituțiunilor scrise s'a impus mai cu osebire căci, cum zice Esmein, răspândește printre cetățeni cunoștințele și chiar dragostea pentru drepturile lor și nu se poate contesta, mai adăogă el, că asupra acestui punct experiența și istoria au dat dreptate oamenilor secolului al XVIII^{le} cari au gândit că constituțiunile în mod clar redactate au fost un excelent mijloc de educațiune politică.

D-l Disescu relevază avantajul constituțiunilor scrise — rigide cum le numește d-sa prin opozițiune celor flexibile — întrucât limitează competența guvernului, drepturile imprescriptibile ale cetățenilor împotriva oricărui atac, atât din partea puterii legiuitoare, cât și din partea puterilor executive și judiciare fiind astfel un instrument fundamental de guvernământ, mai presus de orice legislatură națională și controlând-o.

O constituție este un instrument de garanție politică, ea salvgardează ordinea și libertățile publice.

Poporul are nevoie de ordine, de libertate și autonomie locală, și ele nu pot fi asigurate decât printr-o lege fundamentală.

Ordinea nu este suficient ocrotită decât atunci când instituțiunile fundamentale sunt la adăpostul oricăror atingeri a partidelor politice și pe cari nu le pot schimba decât cu anumite forme. Ea este încă garantată prin unitatea morală, prin acel sentiment

*) Urmarea articolului publicat în «Curierul Judiciar» No. 23-24 din 23 Noembrie curent.

1) Ne referim la articolul nostru *Fundamentul și izvoarele dreptului Român public* din «Curierul Judiciar» No. 7 și 8 din August 1919.

de înclinare pentru instituțiile comune întemeiate pe principii solemne acceptate, ca fiind regulatoare a vieții naționale.

Libertatea, la rândul ei, are necesitatea să fie apărată contra despotismului și prin constituție își găsește arme defensive și mijloace de protecțiune.

O constituție este prin ea însăși negațiunea absolutismului puterii; ea mărginește și ține în frâu puterile, le definește și limitează competența supunându-le controlului opiniei publice, pe care o înzestrează cu toate mijloacele și organele prin cari poate, în mod liber și legal să se manifesteze.

Autonomia locală, libertățile comunale mai bine zis, își găsesc într-o constituție scrisă cel mai puternic sprijin cari le permite a se sustrage atingerilor și violențelor de sus. Pentru aceasta constituțiunea a preconizat sistemul descentralizării.

Constituțiunea este inviolabilă, declară formal art. 127, și ea nu poate fi suspendată nici în total nici în parte.

Constituțiunea se deosebesc în mod esențial de legile ordinare: 1) prin origine, căci constituțiunea este opera unui Stat reprezentat prin puterea constituantă; legile emană dela puterea legiuitoare; 2) prin autoritatea sa, căci constituția este legea supremă, legea legilor, este izvorul a tot ce există în Stat, a puterii legiuitoare înseși; 3) din punctul de vedere al modului de abrogare și de revizuire; în deosebire de legile ordinare nu poate fi abrogată sau revizuită decât de puterea constituantă, în conformitate cu regulile anume stabilite. Dispozițiunile art. 127 sunt, de altfel, categorice și nici n'are nevoie de prea multe comentarii; termenii săi nu comportă nici o restricțiune, nici o excepțiune; el face ca dispozițiunile constituției să devină astfel intangibile.

Constituția este însuși titlul puterilor constituite cari nu există decât prin constituție și ele nu pot avea dreptul de a o înfrânge sau a o suspenda. Și dacă sunt cazuri sau circumstanțe când respectarea unei prescripțiuni constituționale este de o imposibilitate absolută, momente de pericol pe cari prudența omenească nu le poate înlătura, totuși principiile rămân în picioare, nici o suspendare a constituției sau a legilor nu este decretată. Eșind astfel din limitele dreptului, guvernul poate justifica actul de forță majoră și să fie acoperit prin adeziunea Parlamentului care poate vota, pentru a acoperi răspunderea acestei puteri, aceea ce autorii de drept public numesc un „bill de indemnitate“.

Știința politică nu s'a mulțumit numai să caute și să definească misiunea generală a Statului, dar să-și dea seamă și de diferitele funcțiuni constituind suveranitatea și principalele modalități ale acțiunii sale. Odată înscrise în constituție libertățile pe cari națiunea dorește să le garanteze contra abuzurilor puterilor constituite, temându-se că cele

trei puteri nu vor respecta dispozițiunile constituționale, a căutat să le organizeze în așa fel încât să le pue în imposibilitate de a depăși limitele fundamentale. De aci a născut acea teorie fundamentală a principiului separațiunii puterilor, pe care este inutil să o mai tratăm, deoarece ne-am ocupat mai în amănunt în trecut de dânsa.²⁾

Constituțiunea n'a stabilit și organizat numai cele trei puteri clasice, și considerată puterea socială din punct de vedere al modului cum dânsa funcționează, este încă susceptibilă de delegațiune și diviziune și funcționează în două moduri: ca putere constituantă sau constituită. Aceste puteri nu s'au putut afirma decât în țările unde a triumfat principiul constituțiilor scrise.

În ordinea de idei ce ne preocupă, importă a pune mai bine în evidență distincțiunea ce există numai între puterea constituantă și puterea legiuitoare.

Am văzut deja care este deosebirea între o constituție și o lege, este inutil a reveni, reținem numai că constituțiunea este o lege fundamentală anterioară și superioară celor lalte legi, având de obiect a reglementa într'un mod durabil bazele ordinii politice. Ea se impune legislatorului însuși, de ea acesta nu se poate atinge pentru că derivă dela autoritatea ce i-a delegat puterile și nu poate schimba nimic condițiunilor delegațiunii conferite.

Argumentele în favoarea diviziunii puterilor în constituate și constituite abundă.

Ea tinde mai întâi la perfectibilitatea instituțiilor. Nici o operă omenească ne fiind perfectă, orice constituție prezintă lacune sau defecte, pe cari practica le pune în evidență și cari trebuiesc îndreptate, fără a recurge pentru aceasta la o revoluțiune. În afară de această o constituție trebuie să fie în armonie cu starea socială, cu ideile și moravurile țării; acestea se modifică în mod continuu. Apoi în viața unui popor pot să survină deseori necesități noi cari impun o schimbare a instituțiilor; transformărilor sociale trebuiesc astfel să corespundă transformările politice.

D-l Disescu ne spune că revoluțiunea este mijlocul extrem la care se recurge când violarea legii constituționale e făcută în așa fel în cât prin nici un alt mijloc nu se poate remedia răul, sau când pe cale pacifică nu se poate obține o schimbare. Revoluțiunea este o schimbare politică în care violența joacă rolul decisiv. De multe ori, adăogă D-l Disescu, cetățenii fără a recurge la mijloace de rezistență violentă, recurg la un fel de mijloace de rezistență pasivă, cum e, de exemplu: abținerea de la exercițiul unor drepturi, abstensiunea alegătorilor în masă de a vota, retragerea deputaților și senatorilor din parlament.

2) Vezi: Teoria separațiunii puterilor, în *Curierul Judiciar*, No. 9—10, și 12 din 7 și 21 Septembrie 1919.

Din cele mai sus expuse găsim elementele necesarii a da definițiunea puterii constituyente, a căreia organizare poate naște atât dintr'o revoluțiune cât și pe cale pacinică.

Puterea constituantă este, în primul rând, puterea care, în caz de revoluțiune ia în posesiune suveranitatea vacantă și își asumă misiunea de a-i organiza și regula funcționarea. Exemple: Adunarea Națională de la 1848 în Franța; Congresul Național belgian de la 1830. — Revoluțiunile fiind însă în afară de domeniul dreptului, ele scapă ori-căror reglementări juridice și nu este posibil a se insera într'o constituțiune, un text care să organizeze o putere constituantă pentru cazuri de revoluțiune.

Când însă mandatarii unei națiuni redactează o constituțiune, ei pot și trebuie să prevadă necesitatea de a aduce modificări operei lor și să reglementeze modul în care aceste modificări pot fi efectuate. De aci a născut nevoia de a se introduce în constituțiune aceea ce se numește „o clauză de revizuire” menită să atingă, la momentul oportun, ordinea politică a țării.

Se înțelege dar, în al doilea rând, prin putere constituantă, o putere a căreia organizațiune este regulată de Constituție, care are misiunea în cazuri anume prevăzute și după forma ce ea determină, a revizui diferitele dispozițiuni ce cuprinde.

Puterea constituantă este deci o putere permanentă, extraordinară și excepțională, în acest sens că tot ca și puterea legislativă, poate să fie pusă în mișcare, cu această deosebire că intră în funcțiune mai rar, după circumstanțe și la epoce grave și puțin obișnuite în viața națiunilor.

America este cea d'ântâi țară care a realizat pentru prima oară ideea unei puteri constituyente, superioară atât puterii legislative cât și celor l'alte puteri constituite. Ea figurează sub forma unei clauze de revizuire analogă art. 128 din constituția română, cu această particularitate că acolo Constituțiunea se aplică unui vast ansamblu de State grupate într'o puternică Federațiune.

Fără a mai intra în alte amănunte reținem că în America dreptul de a lua inițiativa unei revizuii constituționale este rezervat fie *Legislaturilor* (cu două treimi a Statelor federale), fie Congresului federal. Conform acestor inițiative astfel exercitate, Congresul este ținut să convoace o Convențiune națională.

În Belgia art. 131 din Constituțiune — art. 128 constituția română — regulează funcționarea puterii constituyente și indică organele cărora aparține inițiativa revizuirilor constituționale, cu dreptul de a declara că este cazul a revizui anumite dispozițiuni ale sale.

Declarațiunea legislativă, prin care începe procedura de revizuire, trebuie să fie adoptată de Camera și Senat și sancționată de Rege.

Revizuirea poate să privească în acelaș timp mai multe articole ale constituțiunei, pentru fiecare articol însă este nevoie de declarațiuni speciale ce au datoria să indice în amănunt în ce sens se va face revizuirea, ce în urmă trebuie să fie supusă deliberațiunei puterii constituyente.

Dacă oarecari discuțiuni s'au ivit în această privință, ele se datoresc unei incomplete redacțiuni a articolului citat, care păcătuiește oarecum prin conciziunea sa. Și dificultatea a născut în Belgia când a fost vorba nu de modificat o anumită dispozițiune constituțională, dar de introdus o adăogire, o dispozițiune nouă ce nu se raportă la nici un text existent. Această dificultate s'a înlăturat la 1892 prescriindu-se, ca dispozițiunile noi să se introducă sub capitolele în cari legătura între articole poate să fie mai bine făcută.

Al doilea aliniat al art. 131 belgian, ce are alineatul corespunzător în art. 128 românesc, dispune ca după declarațiunile de revizuire, cele două corpuri legiuitoare — Camera și Senatul — sunt dizolvate deplin drept, fără să mai intervină pentru aceasta un decret special de dizolvare.

Al treilea aliniat al acelorasi texte, ordonă convocarea noilor corpuri conform art. 71 constituția belgiană, art. 95 constituția română.

Acest ordin se adresează *puterii executive*, căreia numitele texte îi dă dreptul de convocare a alegătorilor și a corpurilor alese la termenul fixat.

Al patrulea alineat al art. 131 belgian, corespunzător art. 128 românesc, care a dat loc la oarecari dificultăți dispune: Adunările cele noi proced în acord cu Regele la modificarea punctelor supuse revizuirii.

Adunările acestea sunt ele judecătorii necesității și oportunității revizuirii, sunt ele libere sau nu să revizuiască constituția, sunt ele legate de declarațiunile puterii legislative care a luat inițiativa și a hotărât că este loc la revizuire?

Puterea legislativă nu face decât să exprime, după procedura impusă de art. 128, opiniunea că este locul a se modifica oarecari articole ale constituțiunei. Această hotărâre nu se poate însă considera ca definitivă, din momentul ce pe urma acestei opinii se convoacă corpul electoral care alege cele două adunări și, precizează articolele citate, statuează, ceea ce însemnează că decid în mod suveran, dacă mențin, suprimă, înlocuesc sau modifică textele de revizuit.

În afară de aceasta, din momentul ce o schimbare a constituțiunei cere un *quorum* excepțional și o majoritate extraordinară, rezultă consecința că opera revizuirii poate să nu izbutească și cu toată hotărârea puterii legislative, constituția să rămână neatinsă.

Dacă adunările alese după dizolvare nu sunt ținute să revizuiască, nu este mai puțin adevărat

însă că art. 128 le impune să statueze asupra revizuirii. Nici un termen nu este însă fixat de Constituție pentru a se pronunța asupra revizuirii și nu s'a imaginat nici un mijloc de sancțiune pentru a constrânge adunările să delibereze și să se pronunțe.

Aceste zise este util să examinăm diferitele decizuni pe cari le poate lua puterea Constituentă și consecințele ce ele pot avea.

Puterea constituentă poate respinge orice modificare, pentru aceasta Constituția nu cere nici o majoritate specială, nu era de altfel necesar a o spune din momentul ce numărul de sufragii necesar n'a fost dat pentru ca o rezoluțiune valabilă să intervină.

Puterea constituentă poate de asemenea să abroge pur și simplu o dispozițiune constituțională; pentru aceasta se cere două treimi a membrilor adunării. Consecința este introducerea unui text nou ce se înserează în Constituțiune putându-se încă adăoga că o dispozițiune legislativă specială să reglementeze ulterior consecințele.

Ce trebuiește însă decis dacă nici un text constituțional sau legal nu regulează consecința abrogării pure și simple a unui articol constituțional?

Autorii de drept public belgian sunt unanimi în a răspunde că *orice obstacol și orice restricțiune constituțională dispărând, legiuitorul ordinar are toată libertatea să legifereze asupra materiei.*

Puterea constituentă poate încă să modifice Constituția, substituind o dispozițiune nouă celei vechi, atunci consecința este că *legile trebuie puse în armonie cu principiile noi.*

Adunările constituente nu se pot întruni într-o singură adunare; ele sunt chemate să provoace revizuirea, ca atare, sunt organisme noi, cărora Constituția le încredințează și exercițiul puterii legislative. Puterea constituentă organizată de art. 128 nu este în definitiv decât puterea legislativă cuprinzând pe Rege și cele două Adunări, cu aceste particularități că ele sunt alese după dizolvarea generală și că pentru punctele supuse revizuirii este necesar un număr anumit de membrii și două treimi de majoritate.

Aceasta deosebire constituțiunea belgiană, pe care și noi am adoptat-o, de sistemele admise de constituțiunile franceze și italiene cari încredințează revizuirea constituțională unei „Adunări Naționale constituente“.

Această adunare este unică, ea statuează singură în numele *poporului*, misiunea-i este restrânsă și dispare odată ce revizuirea este terminată. În Belgia și la noi, din contra, revizuirea este încredințată celor două Adunări: Camera și Senatul; ele statuează de comun acord cu Regele, sunt alese pentru o perioadă ordinară și competența lor nu este limitată numai la opera revizuirii, ele sunt ca și în orice

timp: organele puterii legislative și exercită toate puterile cu care constituția a investit aceste două ramuri ale reprezentării naționale.

De aci mai rezultă că mandatul membrilor adunărilor constituente este supus tuturor regulilor ordinare ale mandatului legislativ și sunt aleși pe termenul fixat de constituție pentru adunările ordinare.

Cele două adunări pot însă să fie dizolvate, fie simultaneu, fie separat, conform art. 95 și Regele le poate chiar amâna după distincțiunile prevăzute de acelaș articol ultimul aliniat. Autorii de drept public belgian, deduc din aceasta și consecința că adunările ce urmează dizolvării, statuează asupra revizuirii, căci de ar fi altfel, adaugă ei, ar trebui să se interzică în perioada revizionistă orice alegere chiar pentru un singur scaun parlamentar.

Cum se face punerea în aplicare a dispozițiilor revizuite? După ce au fost sancționate de Rege, promulgate și publicate de puterea executivă și întru cât constituția n'a prevăzut nici un termen pentru aceasta, ele devin obligatorii din momentul publicării în „Monitorul Oficial“.

Odată ce adunările constituente au statuat asupra revizuirii, misiunea lor este terminată, încetează de a mai exercita puterea constituentă pe care nu o mai posedă și devin astfel camere ordinare legislative.

Organizația constituțională astfel studiată, a atras o observațiune a autorilor de drept public belgian care permite să se aprecieze mai bine dispozițiunile articolului 128. Ei aprobă fără rezervă interzicerea revizuirii totale. Constituția n'a permis decât revizuirile parțiale și succesive: ele sunt suficiente a asigura progresul și a realiza reformele politice. De aceea procedura revizuirii a păstrat măsura de mijloc, funcționarea puterii constituente ne trebuind să fie nici prea ușoară, nici prea dificilă. Dacă este prea simplă, revizuirile pot fi prea frecvente și ordinea politică ar fi lipsită de stabilitate și avantajile ce ar trebui să procure o constituție n'ar fi atinse. Dacă este prea dificilă, se poate ca națiunea să părăsească căile legale, să se precipite în agitațiuni revoluționare pentru a obține reformele pe care le dorește.

Pentru a termina, constatăm că constituția prin art. 128 n'a admis dreptul de inițiativă în materie de revizuire, decât în favoarea puterii legislative, fără o altă extindere; nici o altă autoritate nu posedă dar o astfel de inițiativă. Și dacă puterea legislativă n'are a se teme în sistemul de astăzi de vre-o acțiune în potriiva sa din partea puterii constituente, ea are totuși anumite limite și un control ca și cele l'alte două puteri constituite.

În Statele Unite puterea legislativă suferă controlul puterii judecătorești și în afară de aceasta este justițiabilă de puterea constituentă, care poate fi pusă în mișcare de Legislaturi.

În Elveția inițiativa revizuirii aparține atât pu-

terei legislative — încredințată Consiliului Național și Consiliului Statelor — cât și Poporului, adică a-legătorilor consultați pe cale de *referendum* și după cererea unui consiliu de 50.000 cetățeni.

Belgia n'a admis aceasta; autorii dreptului public exprimă însă, ca o dorință, ca procedura revizuirii să fie închisă pe cale de referendum obligatoriu, căci este vorba de chestiuni fundamentale, cari ating ordinea politică; aprobarea populară, zic însă acești autori, ar asigura schimbărilor adoptate, o adeziune mai energică și ar lua un caracter mai național.

Acestea sunt în rezumat teoriile autorizațiilor autori de drept public; ³⁾ dintr'insele extragem toate elementele pentru ca concluziunile să fie conforme și întemeiate pe adevăratele principii de drept public în privința cărora nu va fi nici odată prea mult a atrage atențiunea asupra remarcabilelor observațiuni făcute de d. Disescu în privința utilității dreptului public, care, în această chestiune, se rostește astfel: „In agitațiunile politice, studiul dreptului public este de cel mai mare folos; el servă de far conducător în mijlocul aparențelor și a curențelor greșite. Populațiunea manifestantă pe ulițe sau aiurea, lucrează de multe ori sub impulsionea unui curent de care nu-și dă seama, principiile conducătoare ale Statului nu sunt astăzi la îndemâna fiecărui om de rând, ca să-și dea seama în mod intuitiv de ceea ce face și ce ar trebui. Cei cari cunosc însă dreptul public, oricare ar fi acțiunea diferitelor curențe, vor și totdeauna ce parte de adevăr e sau nu într'insele. Studiul dreptului public e cu deosebire important pentru cei cari au să devină oameni de Stat, căci oamenii politici mai mult ca oricare alții, trebuie să cunoască limitele puterii ce au. Dacă e bine ca fiecare cetățean să știe care e datoria lui, cu atât mai mare cuvânt cel care vrea să guverneze trebuie să-și cunoască țărnul, căci greșelile mari cari se fac din ignoranță, sunt de multe ori tot așa de prejudiciabile ca și când ar fi făcute cu intenție”. ⁴⁾

* * *

Fixându-ne bine asupra termenilor juridici de întrebuințat în studiul ce am întreprins, ajungem a zice că constituțiunea română nu recunoaște decât o singură putere supremă și generală: puterea constituantă. Ea nu-și poate executa atribuțiunile decât dacă este convocată, conform prescripțiunilor art. 128 din constituțiune, de cele două adunări: Camera și Senat, cari lucrând ca adunări constituente, nu încetează a fi în același timp adunări legislative ordinare.

Adunările cari lucrează dar excepțional în virtutea art. 128 din constituție nu pot fi în mod propriu denumite decât: *adunări revizioniste* sau *adunări constituente*; nici odată însă nu vor putea purta titlul de „Adunare constituantă” care excluzând existența a două corpuri separate, este formată dintr'un singur scop, cu sarcina de a da unei țări o nouă constituțiune; ceea ce constituțiunea română n'a admis, deoarece ea a interzis revizuirea totală permițând numai revizuirea parțială, socotită ca suficientă pentru a asigura progresul și a se realiza reformele politice.

Chestiunile a căror dezlegare se impune pentru a putea ajunge să determinăm caracterul actualului Parlament sunt următoarele:

1. În ce limită pot fi considerate noile adunări ca revizioniste, în funcțiune de puteri constituente, și care este organul constituțional competent a lua inițiativa convocării;

2. Dacă prin unirea fără condițiuni la vechiul regat a provinciilor românești: Ardeal, Banat, Basarabia și Bucovina, se poate susține că constituțiunea de la 1866 a încetat de fapt și de drept a mai exista;

3. Dacă prin introducerea în actualul Parlament a minorităților în Stat ne găsim în fața unei situațiuni inextricabile de fapt, care face imposibilă aplicarea mai departe a actualei constituțiuni.

Asupra primului punct:

Dreptul Coroanei de a dizolva adunările chemate pentru revizuire, înainte ca ele să-și fi desăvârșit opera ce au de îndeplinit, fiind necontestat, după cum deja am arătat, rezultă implicit că atunci când aceste adunări, din diverse motive sau împrejurări, nu și-au putut îndeplini în totul mandatul lor, pot, după dizolvările succesive ce s'ar produce, să statueze asupra punctelor ce au rămas nerezolvate.

Modificările ce s'au adus art. 19, 57 și 67 din Constituție prin legea din 20 Iulie 1917 au impus, fiind date împrejurările de atunci, a se introduce în părțile lor finale anumite dispozițiuni. Astfel art. 19, care a admis exproprierea pentru cauză de utilitate națională, conține în partea sa finală dispozițiunea care prevede că principiile cuprinse în acest articol se vor dezvolta și în urmă vota conform ultimului aliniat al art. 128 din constituțiune; deasemenea, penultimul aliniat al art. 67 dispune același lucru pentru principiile din legea electorală.

Adunările revizioniste de la 1914 a avut mandatul limitat de a proceda la revizuirea celor două puncte enunțate: exproprierea pentru cauză de utilitate națională și modificarea sistemului electoral, modificări pe cari le-am introdus la 20 Iulie 1917, cu particularitatea ce am văzut că ultimele alineate ale art. 19 și 67 au impus ca principiile dezvoltatoare să se voteze conform ultimului alineat al art. 128 din constituție. Ori dacă, cum am stabilit, adunările constituente pot fi dizolvate — ceea ce de fapt a

³⁾ O. Orbau, Vol. I: Droit constitutionnel de la Belgique. Les theories fondamentales, pag. 127—136. Société politique au l'Etat, pag. 137—176. La theorie des droits individuels, 177—204. L'Etat pouvoir, 205—285. Theorie des constitutions ecrites, 321—338. De la division des pouvoirs en constituant et constitués, 410—426. Vol. II: Le pouvoir constituant, 695—729.

⁴⁾ C. Disescu, Dreptul constituțional, pag.

avut loc prin decretele succesive din Aprilie 1918 și Noembrie 1918 — apoi adunările ce urmează lor funcționează ca revizioniste, limitativ la mandatul dat în 1914, ce nu a fost executat decât în parte în Iulie 1917.

În astfel de condițiuni, față și de termenii decretelor de convocare ce mai sus am reprodus, au numai în acest sens caracterul de adunări revizioniste și după cum odinioară puteau să execute cumulativ mandatul de putere legislativă ordinară și de putere constituantă cu atribuțiuni limitate, tot astfel actualul Parlament ar putea, dacă nu este dizolvat, ca până la expirarea legislaturei să lucreze ca putere legislativă ordinară, în care caz poate decide că este nevoie să se modifice constituția și în alte puncte ale ei, urmând ca pentru aceasta să se convoace adunările revizioniste conform art. 128.

Bine, dar guvernul pe temeiul decretului de dizolvare din 5 Noembrie 1918 a convocat ca adunări revizioniste parlamentul actual în sensul de a exercita limitat și cu restricțiunile semnalate puterea constituantă.

Pe cale de consecințe ajungem fără mai multe dezvoltări să rezolvăm și chestiunea referitoare la dreptul de inițiativă în materie de revizuire care, din studiul ce deja am făcut, rezultă evident că aparține exclusiv puterii legislative, fără ca vre-un alt organ al Statului să poseadă acest drept; singurul drept pe care puterea executivă îl are, în asemenea materie ne fiind altul decât acela prevăzut de art. 95 din constituție care îi dă dreptul să convoace noile corpuri alese.

Asupra punctului al doilea :

Se poate oare susține că prin unirea provinciilor românești la vechiul regat constituțiunea dela 1866 a încetat de fapt de a exista ?

Art. 2 din Constituție dispune : „Teritoriul României este nealienabil. Limitele Statului nu pot fi schimbate sau rectificate decât în virtutea unei legi“.

Acest articol este reproducerea în parte a art. 3 și 66 ultimul aliniat din constituția belgiană. Conform acestor prescripțiuni constituționale deși s'a văzut că schimbările teritoriale distrug relațiuni stabile, ating obiceiuri și drepturi câștigate, modifică situațiuni electorale și privesc o sumă de interese materiale, mai au seamă în țări unde există instituțiuni provinciale și locale cu o anumită organizare; totuși nu s'a crezut necesar ca schimbarea limitelor unui Stat care atrage după sine o sporire a teritoriului, să se facă altfel decât pe cale de lege ordinară.

Alipirea de noi teritorii la vechiul regat este dar un caz prevăzut de Constituțiune care, în articolul său 2, stabilește și modalitățile ce trebuiesc urmate pentru realizarea acestei alipiri. Așa dar, ea n'ar putea atrage o suprimare a constituției din mo-

mentul ce a fost prevăzută și reglementată în mod special.

Nu numai atât, dar constituțiunea poate fi întinsă printr-o lege ordinară și la cele l'alte teritorii și precedentul îl avem cu Dobrogea care prin legea din 9 Martie 1880, al căreia text referitor la organizarea politică a fost trecut în urmă cu ocaziunea revizuirii ce s'a făcut la 1886 în art. 133 din constituție care zice : „toate dispozițiunile acestei constituțiuni se vor putea aplica prin legi speciale și în partea României de peste Dunăre, cecace treptat s'a și făcut.

Prohibițiunea de nealienabilitate a teritoriului român face evident că partea doua a articolului 2 din constituție, n'a prevăzut decât schimbarea limitelor în sensul sporirii teritoriului și era firesc ca să se prevadă o atare dispozițiune când în aspirațiunile noastre a intrat totdeauna gândul realizării unității naționale înăuntru Statului român.

Unirea noilor provincii la vechiul regat este un fapt ce nu poate știrbi suveranitatea Statului român, al căreia exercițiu este reglementat prin legea sa fundamentală, adică Constituțiunea.

Și dacă schimbările provocate prin sporirea teritoriului impune modificări în organizațiunea constituțională a Statului ce ar corespunde necesităților de viață politică a acestor teritorii, ce fac pentru vecie parte integrantă din Statul român, se va putea procedea, conform art. 128 din Constituție, la formalitățile necesare, ca cea mai înaltă expresiune a suveranității naționale, *puterea constituantă*, în acord cu Regele să facă revizuirea constituției și unificarea legislațiunei în interesul progresului și unității noastre naționale.

Este de circumstanță să repetăm aci cuvintele rostite de președintele consiliului dirigent al Ardealului, d. Iuliu Maniu, care în această ordine de idei, zicea : „directiva politicii generale urmează a se face pe baza unirei necondiționate și desăvârșită cu România, excluzându-se orice tendințe de viață autonomă. Nu va fi dar vorba de un particularism provincial ce nu ar fi potrivit cu progresul și unitatea națională a României întregite, pentru care concentrarea tuturor forțelor naționale în serviciul Statului este de neapărată trebuință“.

Asupra punctului al treilea :

Suntem oare puși, din cauza unei stări de fapt, în situațiunea inextricabilă care face mai departe imposibilă respectarea și aplicarea constituțiunei de la 1866 ?

Distinsul profesor universitar și mult apreciatul colaborator al revistei noastre „Curierul Judiciar“, d. Emanuel Antonescu, ne pune în fața unei probleme juridice ce suntem datorii a rezolva pentru a fi consecuenți cu noi înșine.

D-sa zice textual : „Teoria rezultând din art. 128

din constituție presupune că vechea constituție a regatului este încă în ființă și că dispozițiunile ei se aplică fără șovăire. Dacă această presupunere ar fi exactă, atunci Camera actuală n'ar putea funcționa nici măcar ca o Cameră ordinară, articole precise din constituție, îi refuză categoric orice recunoaștere. În adevăr, se știe că la ultimele alegeri au luat parte toți evreii pământeni și toți străinii de eri, cari grație decretelor-legi cunoscute, au devenit cetățeni români. *Dacă vechea Constituție este încă în vigoare cum susțin legitimiștii*, atunci nici Camera actuală nu poate exista pentru că după art. 7 și 8, împământenirile făcându-se numai de puterea legislativă, la alcătuirea ei au contribuit necetățeni cu un vot pe care nu-l aveau. Ar trebui deci făcute alte alegeri dela care să fie excluși Evreii și toți străinii vizați de sus pomenitele decrete.

Și mai departe d-l Antonescu mai spune: „Imprejurările extraordinare prin care trece țara și neamul întreg ne-au pus în fața unor *situațiuni de fapt așa de noi și neprevăzute în cât nu de arguții juridice și de cioturile unei legislații scoasă din uz prin consimțământul tuturor se va împiedica noul Stat român în ceasul cel mare al reconstruirii sale*“.

Combaterea juridică și peremptorie a acestor argumente este făcută, în mod strălucit, de către d-l Mihail Antonescu, fostul decan al Baroului de Ilfov, unul din cei mai mari jurisconșulți ai țării, în articolul său *Competența noului Parlament*, ce a publicat în ziarul „Universul“ No. 11 din 26 Noembrie cor. pe care îl reproducem în notă 5).

A admite că nu există constituție, ar însemna a intra într-o stare anarhică în care puterile Statului și prerogativele regale n'ar mai avea existență legală.

Al doilea, constituția nu s'ar putea considera suspendată decât dacă guvernul ar fi făcut-o în mod expres; o astfel de suspendare însă era oprită formal de articolul 127 din constituție care spune: „Constituțiunea de față nu poate fi suspendată nici în total nici în parte“.

5) Competința noului Parlament

«In mesagiul de deschiderea parlamentului la 20 Noembrie cor. se cuprinde și următoarea declarațiune: »*Sunteți chemați să desăvârșiți organizația constituțională, care trebuie să se întindă pe tot cuprinsul României întregite*“.

La prima vedere această frază ar însemna că noile Camere au ca misiune să voteze și măsuri de aplicarea Constituțiunei la noile ținuturi alipite vechiului regat, după cum se procedase mai înainte cu Dobrogea conform art. 133 din Constituțiune. Însă jurnalul *Viitorul* din 23 Noembrie reproducând aceste cuvinte din mesagiu pretinde că ele *arată că Tronul dă consimțirea lui la stabilirea caracterului de CONSTITUANTA, ce trebuie să-l aibă actualul prim parlament al României Mari*. Și, pentru ca această afirmațiune să capete și o consacrare științifică, jurnalul *Viitorul* din 23 Noembrie a publicat un articol intitulat CONSTITUANTA și semnat de D.Em. Antonescu, profesor universitar, care se rezumă în două concluziuni: 1) constituțiunea cea veche a murit, 2) parla-

Al treilea, cea mai bună dovadă a existenței de fapt a constituțiunei este că noul parlament a urmat procedura prevăzută la capitolul I „despre reprezentarea națională“ și la capitolul II „despre Rege și Ministrii“.

D-l Emanoil Antonescu face un argument peremptoriu din consecința pe care ar avea-o sistemul recunoașterii constituției asupra calității de cetățeni a alegătorilor evrei și străini vizați prin decretel-legi ce citează. Or dacă aceste decrete-legi au fost date sub rezerva aprobării corpurilor legiuitoare, oare aceste corpuri, chiar dacă ar purta denumirea de constituente, n'ar putea să le dezaprobe și prin urmare, să se producă acelaș efect ca și cel invocat de D-l Em. Antonescu în contra teoriei legitimiștilor?

D-l Antonescu susține că parlamentul acesta este în afară de orice formă juridică sau constituțională și ne pune în fața unei situațiuni de fapt care nu este susceptibilă de nici o acoperire juridică; suntem, adaugă d-sa, în fața unei situațiuni inextricabile și n'avem decât să ne inclinăm în fața faptului împlinit.

Să urmărim faptele și se va vedea că nu dăm peste ceva inextricabil.

mentul actual are rol creator și nelimitat pentru a transforma starea de fapt în stare de drept și că o nouă constituțiune trebuie făurită cât mai neîntârziat.

1) *Constituțiunea veche a murit?* Dacă ar fi așa ne-am găsi în plin chaos. Organizarea noastră de Stat ar fi o simplă stare de fapt, monarhia constituțională întemeiată pe vechea constituțiune ar fi pierdut orice legitimitate și toate celelalte puteri ale Statului ar fi simple dregătorii de fapt, lipsite de autoritatea ce le conferea legea fundamentală a țării. Chiar parlamentul, căruia profesorul universitar îi acordă *rolul creator și nelimitat*, n'ar fi decât o adunare lipsită de orice prestigiu și de orice legalitate, căci constituțiunea pe baza căreia fuseseră convocați alegătorii și parlamentul încelase de a exista.

Pe ce se întemeiază această teorie destructivă care după felul cum este prezentată, pare a fi a partidului liberal?

Ea este sprijinită a) pe afirmațiunea că constituțiunea a fost adeseaori călcată, b) că ea a fost *«scoasă din uz prin consimțământul tuturor»*, și în fine c) pe necesitatea rezultând din alipirea noilor provincii la Statul nostru.

a) Este adevărat că în diferite timpuri constituțiunea a fost violată. Aș putea da mai multe exemple, citez însă numai următorul:

Prin legea din 18 Decembrie 1911, parlamentul impietând asupra puterii judecătorești, rezolvase procesele, ce erau pendinte înaintea tribunalelor între societatea tramvaielor din București, Ministerul de interne și Primăria Capitalei. În aceste procese instanțele de fond și înalta Curte de casațiune au stabilit principiul că puterea judecătorească este în drept să judece inconstituționalitatea legilor și au înlăturat aplicarea acestor legi contrare constituțiunei.

După înfingerea dusmanilor parlamentul dela Iași a fost dizolvat și guvernul, în loc să procedă la noi alegeri conform art. 95 din constituțiune, a preferit să inaugureze sistemul decretelor-legi, adică a uzurpat puterea legiuitoare și prin aceste decrete nu s'a mulțumit a lua măsuri în marginile constituțiunei, ci de multe ori a violat în mod manifest textele ei.

Și în alte țări constituțiunea a fost călcată. Așa de ex. în Belgia autorii de drept constituțional dau o listă de violările constituției. Cu toate astea nimeni n'a susținut că constituțiunea a murit din cauza unor asemenea violări.

La noi aceste violări de constituțiune sunt infracțiuni penale prevăzute de art. 1 al. a din legea responsabilității mi-

S'au publicat două serii de decrete-legi din care unele aduc o atingere principiilor constituționale, altele legilor ordinare și a căror ratificare nu poate fi conferită decât de singura putere legală: Parlamentul. N'avem să intrăm în considerațiuni străine chestiunii pentru a explica rațiunile cari au determinat să eșim din căile juridice și nici în criticile pe cari le aduc autorii dreptului public unor atari practice, reținem numai că acești autori care le admit pentru rațiunea de Stat zic că aceste decrete angajează responsabilitatea exclusivă a guvernului acesta având să dea socoteala înaintea parlamentului, care odată cu ratificarea poate renunța și la aplicațiunea sancțiunilor ce comportă responsabilitatea ministerială.

Decretul-lege de împământănire al străinilor și al locuitorilor din țările alipite, cari erau supuși unui stat străin și care ca consecință le-a atribuit dreptul de vot, ating netăgăduit principiile constituționale azi în vigoare. Ei au votat însă valabil până când organul legal n'a anulat acest decret-lege.]

Dacă după cum am arătat situația de fapt n'a suprimat constituția; faptul că străinii au votat în mod valabil nu poate fi înlăturat prin arguții juridice. Ei au fost împământeniți, parlamentul s'a constituit și efectele decretului-lege s'a produs și durează.

nisteriale, după care se pedepsește cu detențiunea și interdicțiunea de a ocupa funcțiuni publice ministrul «care va fi semnat sau contrasemnat decrete sau va fi luat dispozițiuni, care violează un text expres al constituțiunei».

Instituirea puterii judecătorești a isvorât tocmai din necesitatea de a se înfrâna violările constituțiunei și legilor.

Este imposibil de conceput ca delicvenții să aibă puterea de a desființa prin săvârșirea delictelor constituțiunea și legile pe care le-au călcat.

b) Dar unde este consimțământul tuturor ca constituțiunea să fie scoasă din uz, cine l'a constatat, în ce mod? Adică este destul ca un guvern să aibă curajul de a nesocoti constituțiunea pentru ca partizanii arbitrarului și tiraniei să conchidă că toată țara a consimțit ca așezămintele sale fundamentale să fie desființate?

Voința țării se constată în modul prevăzut de constituțiune. Și pentru că constituțiunea este pactul fundamental pe care se reazemă ființa Statului, legiuitorul constituant a luat măsuri ca orice schimbare a constituției să fie îngrădită de precauțiuni serioase, ca așezământul Statului să nu fie periclitat. De aceea el a prevăzut în art. 128 din Constituțiune condițiunile necesare pentru convocarea adunărilor de revizuire. Fără îndeplinirea acestor condițiuni, orice modificare este imposibilă.

c) Marea fericire a neamului nostru de a fi acum întrunit într'un singur Stat nu poate altera întru nimic acest adevăr. Visul nostru a fost de a scăpa pe frații noștri de dominațiunea străină, — de a-i atrage către noi și de a forma împreună un Stat puternic. Visul lor s'a potrivit cu al nostru, ei au suferit tirania cu speranța de a veni odată la noi și de a intra în viața noastră liberă și independentă.

Principatele-uite române, apoi regatul român au format centrul de atracțiune al neamului românesc. Privirile fraților noștri s'au îndreptat în totdeauna spre București, sediul culturi și libertății tuturor românilor.

Generațiunile trecute și generațiunea noastră au luptat din răzputeri pentru menținerea independenței Statului român și pentru răspândirea culturi românești în toate părțile.

Acei cari repudiază trecutul nostru național și-l separă și de prezent și de viitor, săvârșesc o adevărată impietate față

Violarea constituțiunei nu poate însemna suprimarea ei; ea nu încetează să existe de cât pentru acela care o înfrânge și numai în momentul acestei înfrângerii.

Guvernul care o calcă distruge baza existenței sale și titlul în virtutea căruia exercită autoritatea sa.

Cu partizanii teoriilor ce combatem nu se poate însă sta la vorbă cu argumente juridice, fiindcă d-lor neagă astăzi parlamentul țării, și urmând părerile d-lor orice gen de argumentare, este posibilă;

de generațiunile, care, cu mari sacrificii, au știut să învingă atâte greutăți pentru a conserva și desvolta un Stat independent românesc, pe care să se poată sprijini toate speranțele neamului nostru.

Dacă acest Stat liber n'ar fi existat, de sigur că steaua românismului n'ar fi așa de strălucitoare cum o vedem astăzi. Frații noștri, sfărâmând legăturile, co-i țineau strănș de tiranii lor, au intrat cu inima curată în clădirea noastră constituțională, pe care noi le-am pregătit-o de atâtea timp. Sub instituțiunile noastre democratice, ei se vor bucura împreună cu noi de viața ce se cuvine unui popor liber. Constituțiunea noastră nu numai că există, dar prin desăvârșirea un-rei ea devine constituțiunea tuturor românilor întruniți în România-Mare.

2) Care este rolul actualului parlament ?

Prin legea constituțională din 21 Iulie 1917 au fost votate principiile celor 2 mari reforme: reforma agrară și reforma electorală, pentru care fuseseră convocate adunările de revizuire conform art. 128 din Constituțiune. Însă chiar prin această lege se prevede că pentru complectarea acestor reforme mai rămâne să se voteze legea generală de expropriere și legea electorală relativă la compunerea adunărilor legislative, care vor face parte tot din constituțiune și vor trebui să fie votate tot conform art. 128. Prin urmare, foastele adunări de revizuire nu și-au terminat opera pentru care fuseseră convocate. După ele au urmat adunările legiuitoare ordinare alese în timpul ocupațiunei germane care au fost dizolvate la Noembrie 1918, iar de atunci alegerile au fost amânate de mai multe ori până la alegerile actualelor adunări.

Aceste adunări nu pot avea caracterul de constituantă — adică puteri de a face o nouă constituțiune — fiindcă parlamentul din 1914 care a deschis calea revizuirii a declarat că sunt supuse modificării numai un număr limitat de texte ale constituțiunei. Regele nu are dreptul să convoace alegătorii pentru constituirea adunărilor de revizuirea constituțiunei decât în conformitate cu art. 128 — adică pentru revizuirea de anume texte, indicate de adunările ordiuare.

Prin urmare interpretarea dată de jurnalul *Viitorul* cuvintelor din mesagiu «că Tronul dă consimțirea lui la stabilirea caracterului de constituantă» nu poate fi exactă și în tot cazul chiar dacă această interpretare ar fi fost în spiritul guvernului, ea este ineficace, fiind contrarie art. 128 din constituție.

Cel mult actualul parlament ar putea complecta legea constituțională din 1917, dacă se admite că convocarea alegătorilor a fost făcută în acest scop. Dar, în afară de punctele fixate pentru revizuire de Camerele din 1914, adunările actuale nu pot avea competența să mai atingă vreo altă chestiune constituțională.

În toate celelalte privințe, ele rămân adunări legislative ordinare.

În această calitate ele pot să consacre prin o lege unirea țărilor surori cu vechiul regat în baza art. 2 din constituțiune, care stabilește că «*limitele Statului nu pot fi schimbate sau rectificate decât în virtutea unei legi*» și să facă toate legile de organizare în marginile permise de constituțiune. Urmând astfel vom dovedi că suțem un popor de ordine și de progres, care știe să se desvolte pacinic și sigur pe baza instituțiilor ce si-a dat și pe care le respectă și le aplică cu toată sinceritatea».

MIHAIL ANTONESCU

ne existând nici o normă de judecată, orice soluțiune, ori cât de ireală ar fi ea, nu poate fi îndepărtată.

Cum eşim din această situațiune inextricabilă, care după cum am văzut este mai mult imaginară?

A intervenit un decret-lege pentru împământenire care şi-a produs efectele sale prin alegerea acestui Parlament. Acest decret-lege este supus ratificării sau anulării corpurilor legiuitoare. Ele pot aproba decretul-lege şi nu înseamnă că din existenţa Constituţiei rezultă înlăturarea legalităţii acestui Parlament, întrucât decretul-lege este dat sub rezerva ratificării corpurilor legiuitoare. Deoarece, însă, el este referitor la un punct care cere modificarea constituţiei, ratificarea sau infirmarea acestui decret-lege nu se poate face decât de *adunările constituente*. Consecinţa însă a existenţei constituţiunei nu duce, cum pretinde d-l Em. Antonescu, la ilegalitatea noului Parlament, întrucât acest Parlament poate deveni legal prin ratificarea decretelor-legi pe baza cărora s'a format, ci numai la respectarea procedurii prevăzută de art. 128 din constituţie.

În acest mod, de altfel, şi minorităţile şi-ar găsi consacrară drepturilor lor în mod legal şi definitiv.

Concluziune: Din complexul celor expuse rezultă că nouile adunări, Camera şi Senat sunt revizioniste numai pentru a aduce la îndeplinire mandatul limitat ce s'a dat în 1914, executat în parte prin legea din 20 Iulie 1917 care a impus a se introduce în art. 19, 57 şi 67 din constituţie — cari privesc exproprierea pentru cauză naţională şi modificarea sistemului electoral — principiile dezvoltatoare ce cată să se voteze conform ultimului alineat al art. 128 din constituţie. Că dreptul de iniţiativă în materie de revizuire neapartinând decât puterii legislative, puterea executivă, conform art. 95 din constituţie, n'are cădere decât să convoace corpurile alese. Că prin unirea fără condiţiuni la vechiul regat a provinciilor româneşti nu se poate susţine că constituţia de la 1866 a încetat de fapt şi de drept de a mai exista, deoarece art. 2 din constituţie — art. 3 şi 66 ultim aliniat constituţia belgiană — prevede cazul alipirii de noi teritorii la vechiul regat şi stabileşte modalităţile pentru realizarea lui; ceva mai mult constituţia însăşi poate fi întinsă printr-o lege ordinară acelor teritorii, după cum o stabilesc de altfel şi precedentele; ast-fel că nu înţelegem de ce faptul alipirii a produs în spiritele unor jurişti şi oameni politici o aşa dezorientare încât am ajuns la negarea constituţiunei şi intronarea *chaosului*. În fine, chestiunea valabilităţii Parlamentului este deosebită de chestiunea procedurii de urmat pentru constituirea adunărilor revizioniste. Acest Parlament poate fi declarat valabil chiar sub regimul constituţiei actuale, însă, valabilitatea lui — fiind vorba de chestiuni cari atinag principiile constituţionale — nu poate fi declarată decât cu anumite forme; existenţa însă a constituţiunei nu atrage ilegalitatea Parla-

mentului, cum se teme d-l Em. Antonescu, ci nu mai un mod special de procedură.

Dacă am dat o dezvoltare atât de mare acestei chestiuni, nu este numai pentru faptul importanţei sale covârşitoare, dar încă şi pentru acela că în programul revistei noastre⁶⁾, preconizând aşezarea constituţiunei pe baze largi democratice, adăogăm că o măsură de prevedere socială impune ca România-Mare să-şi pună în viitor toată încrederea în *lege* şi *justiţie*, a căreia organizare urmând să fie făcută prin însăşi constituţiunea, aduce în discuţie principiile constituţionale şi deci precizarea caracterului şi competenţa noului parlament.

N. C. SCHINA

Schimbarea legii instrucţiei

Acum de curând s'a susţinut în Senatul Universităţii din Bucureşti, că legea de azi, în ce priveşte recomandările de profesori universitari, constituie un pericol pentru Universitate şi, criticându-se dispoziţiile art. 81 din această lege, s'a cerut, ca ea să fie schimbată şi „cât mai repede“ şi ca să se reînvieze art. 69 al. 2, d din legea instrucţiei de la 1898.

Am combătut această părere pe temeiul următoarelor argumente :

I. Întrucât s'a criticat numai recomandările făcute pe temeiul art. 81, iar nici de cum şi pe acelea făcute pe temeiul art. 82 (transferarea dela o Universitate la alta) şi art. 83 şi 84 (concursul constând din lucrări ştiinţifice şi probe didactice), urmează mai întâi, că nu legea actuală în întregime ar constitui un pericol pentru Universitate, ci numai art. 81 din această lege.

II. Art. 81 are două părţi. Partea întâi cuprinde în sine, după cum vom arăta îndată, art. 69 al. 2, al. 2, d şi al. 4 din legea dela 1898, adică recomandările pe temeiul lucrărilor ştiinţifice de mare valoare; iar partea a doua e privitoare la recomandările pe temeiul activităţii ştiinţifice de mare valoare, care, după cum deasemenea vom arăta, se fac în acelaşi chip ca şi recomandările pe temeiul lucrărilor ştiinţifice de mare valoare.—Dacă art. 81 cuprinde în sine în întregime art. 69 al. 2 din legea din 1898, urmează, că el nu deformează de loc principiul introdus de legea dela 1898 prin art. 69 şi, dacă se admite, că acest art. 69 nu era un pericol pentru Universitate, atunci trebuie să se admită, că şi art. 81 din actuala lege nu-i un pericol pentru Universitate.—Deasemenea, dacă recomandările pe temeiul activităţii ştiinţifice de mare valoare se fac întocmai ca şi recomandările pe temeiul lucrărilor ştiinţifice de mare valoare, adică potrivit cu partea întâia a art. 81, care nu-i decât art. 69 din legea dela 1898, atunci trebuie să se admită, că nici partea a doua a art. 81 de azi nu-i un pericol pentru Universitate.

⁶⁾ Vezi «Curierul Judiciar» No. 1 din 15 Iunie curent şi studiul nostru «Problema judecătorească şi necesitate înfrăţirii Magistraturei cu Baroul» ce am publicat în «Curierul Judiciar» No. 16—17 din 19 Octombrie 1919 şi în broşură la pag. 89—96.

Art. 81 din actuala lege nu numai că reproduce în întregime art. 69 din legea dela 1899, dar îl și îmbunătățește. Îmbunătățirea constă în aceea, că, pe când potrivit art. 69 fiecare candidat singur putea cere să fie numit pe temeiul, că s'a distins prin lucrări științifice de mare însemnătate, fără chiar să motiveze o astfel de cerere, astăzi, potrivit art. 81, propunerea (nu recomandarea) pentru numire pe temeiul lucrărilor științifice de mare valoare nu poate fi făcută de cât de jumătate din numărul profesorilor facultății respective și trebuie să fie și motivată. Deaceia, sub imperiul legii din 1898 se puteau face și cereri lipsite de orice seriozitate, pe când sub imperiul legii de azi, aceasta nu mai e cu putință; căci, e inadmisibil, că se vor găsi mai mulți profesori ai unei facultăți, care să facă nu numai propuneri neserioase, dar și să le motiveze! — Afară de această îmbunătățire, art. 81 de azi nu se deosebește de loc de art. 69 dela 1898: Propunerea de numire, ca și cererea de numire, e cercetată de Senatul Universității împreună cu Consiliul Facultății respective. Și, art. 81, ca și art. 69 nu precizează, cum să se facă acea cercetare. Deci, dacă sub imperiul art. 69 se obicinuia, deși nu era prevăzut de legea dela 1898, ca să se numească o comisiune compusă din specialiști, care să cerceteze lucrările candidaților și să facă un raport amănunțit asupra acelor lucrări și ca acest raport să se discute, așa ca și nespecialiștii să-și poată forma o convingere înainte de a vota, apoi și sub imperiul art. 81 se pot face toate acestea, de oarece nici o dispozițiune a legii actuale nu se împotrivesc la aceasta! Așa dar, art. 81, dacă e bine înțeles, bine tălcut și conștiincios aplicat, poate, în ce privește recomandările pe temeiul lucrărilor științifice de mare valoare, să dea întocmai aceleași rezultate, ca și art. 69 al legii din 1898.

Deasemenea și în ce privește recomandările pe temeiul activității științifice de mare valoare, caz neprevăzut de art. 69 al legii din 1898, se poate proceda întocmai ca mai sus: Propunerea (nu recomandarea) de numire e cercetată tot de Senatul Universității împreună cu Consiliul Facultății respective. Și art. 81 ne precizând, cum să se facă această cercetare, și neoprimd, ca ea să se facă prin numirea unei comisii de specialiști, care să cerceteze activitatea științifică a candidatului propus și să raporteze amănunțit asupra celei activități și prin discutarea raportului, așa ca și nespecialiștii să-și poată forma o convingere înainte de a vota, urmează, că se poate proceda în acest chip și că se pot găsi criterii suficiente de apreciere.

Nu numai că se poate proceda în chipurile mai sus arătate, dar, în practică, s'a și procedat astfel; ba s'a scurtat chiar această procedură: În vara anului acesta, 1919, Facultatea de litere, (afară de unul singur dintre profesorii săi, deci nu jumătate din numărul profesorilor facultății respective, ci toți afară de unul), a propus, ca D-I V. să fie numit profesor pe temeiul art. 81 și a motivat această propunere printr'un raport atât de amănunțit și atât de bine întemeiat, încât Senatul Universității (din care făceau parte și unii din profesorii, care au cerut în 1912 și 1915 și cer și azi schimbarea art. 81) și Consiliul Facultății de litere n'au mai avut nevoie să numească o comisiune, care să cerceteze lucrările și să raporteze amănunțit, ci a discutat raportul propunătorilor, și, nespecialiștii făcându-și convingerea înainte de a vota, toți profesorii de față afară de unul, s'au putut pronunța asupra propunerii de numire și, cu drept cuvânt, au recomandat pe candidatul propus pentru a fi numit ca profesor. Iată dar, că art. 81, departe de a fi un pericol pentru Universitate, a fost și

poate să fie un mare bine.—Totul atârână dela acei, care sunt chemați să aplice art. 81! Ei au mijloace, ca să ajungă la rezultate bune. Dacă nu vor să întrebuințeze aceste mijloace, atât mai rău pentru dășii! Și, legile cele mai bune și cu dispozițiunile cele mai precise, și mai îngrăditoare pot să nu dea rezultatele așteptate, dacă acei chemați, ca să le aplice, se vor mulțumi cu aprecieri vagi; căci, nimeni nu-i poate opri, ca ei să susțină, că propunerile și rapoartele neamănunțite și nu în deajuns de motivate precum și lucrările științifice și probele didactice cele mai slabe i-au convins pe deplin!

Propunerea de numire implică în adevăr pentru jumătate din numărul profesorilor facultății respective, care au făcut-o, atât asentimentul prealabil, cât și pronunțarea în favoarea candidatului propus; dar nu implică de loc, nici că în totdeauna înainte de propunere lucrările n'au fost cercetate și că n'a urmat discuția între cei competenți, așa ca și profesorii nespecialiști să se convingă, și nici că cercetarea lucrărilor și discuția obiectivă asupra lor aproape să nu se mai facă și ca totul să se reducă la o simplă votare: Cazul d-lui V., pomenit mai sus, e o dovadă vădită, că înainte de propunere lucrările au fost cercetate și discuția între cei competenți etc. a urmat. Dar, chiar dacă în alte cazuri nu s'ar proceda astfel, nu-i nici o primejdie! În art. 81 al. 2 nu-i vorba nici de alegerea și nici de recomandarea profesorilor universitari, ci numai de propunerea candidaților; de aceea Senatul Universității și Consiliul Facultății respective n'au de cât, după cum am arătat, să numească o comisie de specialiști, care să facă un raport amănunțit, și apoi să discute acel raport și numai pe urmă să facă recomandarea. — Deasemenea, pronunțarea în favoarea candidatului propus a jumătății din numărul profesorilor facultății respective nu e de loc hotărâtoare. Mai este cealaltă jumătate, plus Senatul universitar, care împreună pot forma majoritatea împotriva candidatului propus; deci, nu-i nici o pricină temeinică, pentru ca cercetarea lucrărilor și discuția obiectivă asupra lor aproape să nu se mai facă; dacă acestea nu se fac, de vină sunt acei care, putând să le facă, nu vor să le facă, și tot ei sunt de vină, că totul se poate reduce la o simplă votare!

Desigur, că, atunci când e vorba de propunerea și recomandarea profesorilor universitari, asentimentul prealabil a profesorilor (atât specialiști, cât și nespecialiști) la propunere nu trebuie să se sprijine pe simpatii și considerații de ordin personal, de multe ori politic, chiar dacă ei sunt solicitați acasă de către candidați, și votarea recomandării nu trebuie să fie determinată de înrăuriri streine de învățământul în universitate și vătămătoare lui, nici de simpatii, antipatii, resentimente, interese personale chiar etc. și mai ales nici de înrăuririle politice. În ce ne privește, în răstimp de 23 de ani de profesorat, nici o dată n'am propus, n'am votat și n'am recomandat pe cineva ca profesor pe temeiul vreunora din considerațiile de mai sus. Tot așa am făcut și în vara anului acesta, cu prilejul recomandării d-lui V., și ar fi din parte-ne cel puțin o lipsă de colegialitate să presupunem măcar, că altfel au făcut ceilalți colegi ai noștri. Doar nimeni dintre noi n'a monopolizat buna credință, sinceritatea și conștiinciositatea!

În sfârșit, publicarea tuturor lucrărilor de recomandare și numire a profesorilor universitari, care trebuia să fie făcută conf. art. 69 al. ultim. din legea dela 1901 (iar nu din legea dela 1898, care nicăieri n'are o astfel de dispoziție) și care nu se mai face astăzi, nu numai că era, după cum se recunoaște un control slab, dar, în răstimpul de 9 ani, dela 1901 și până la 1910, n'a

adus absolut nici un folos, nici practic, nici de altă natură! Dacă s'ar crede temeinic, că prin reintroducerea în lege a acelei publicări, s'ar putea îndrepta legea de azi, atunci n'am avea nimic de obiectat, ca să se facă o nouă experiență!

III. Am arătat mai sus, că art. 81 din legea actuală poate ducă în aceleași rezultate bune, la care putea duce și art. 69 din legea dela 1898. Dar, de aci nu urmează, că suntem de părere, că ar fi bine să se reinvieze art. 69, fie sub forma lui de odinioară, fie sub altă formă mai dezvoltată. În răstimpul dela 1898 și până la 1910 acel art. 69 a fost tot atât de mult hulit, cât este azi art. 81 din legea dela 1910! Fiind profesor dela 1896, am avut prilejul ca și în calitate de membru în Senatul universitar (fie ca decan, fie ca delegat al facultății de drept) din Iași, să iau parte la foarte numeroase recomandări de profesori universitari pe temeiul art. 69 al. 2, d, așa că în răstimp de 12 ani am putut să facem oarecare experiență și să vedem cu ochii, cum art. 69 a fost aplicat în afară de intențiunile legiuitorului, adică așa, cum se zice, că s'a aplicat și se aplică art. 81 actual: Se prezentau lucrări științifice improvizate, se făceau rapoarte neamănunțite, se discuta neobiectiv etc. etc. Pe avizul No. 635 din 27 Noembrie 1908 al Consiliului permanent, fostul Ministru Haret, autorul legii din 1898, a pus la 31 Noembrie 1908 următoarea rezoluție: «Cât pentru desideratul exprimat la finele avizului, cred, că este inutil a se mai lămuri în regulament sensul cuvintelor din lege, care este foarte clar. Singura garanție pentru buna aplicare a legii ar fi hotărârea, ce ar trebui s'o aibă *Universitățile*, de a nu mai permite intrarea în corpul universitar de cât a capacităților recunoscute și a închide calea mediocrităților, care încearcă să pătrundă prin stăruințe lăaturalnice, prin protecții politice, prin eludarea legii, prin preținse lucrări de știință ticluite în grabă, fără nici o știință și nici o seriozitate, alcătuite doar, ca să se zică, că au prezentat și ei ceva. Universitatea trebuie să știe fără să i se explice prin regulament, ce va se zică „lucrări științifice de mare însemnatate” și destul de des comisiile însărcinate cu cercetarea lucrărilor candidaților arată în mod destul de sigur inanitatea unora din aceste lucrări, cum a fost și în cazul de față. Dar, ce se poate face prin regulament, când Universitatea decide de a nu se ține seamă de constatările certe făcute de comisiuni?» În alt caz, de vacanță a unei catedre de chimie neorganică, deși trei specialiști chimiști printr'un raport amănunțit și bine motivat au recomandat pe unul din candidați, totuși majoritatea Senatului universitar și majoritatea Consiliului profesorilor facultății de științe au recomandat pe un alt candidat, care era profesor de mineralogie și, cu prilejul discuției obiective a raportului, delegatul facultății de litere, votând contra raportului, și-a motivat părerea, argumentând astfel: Chimia neorganică nu-i de cât chimia *minerală*; unul din candidați este profesor de *mineralogie*; deci, catedra de chimie minerală este similară cu catedra de mineralogie. Și astfel mineralogul a fost pomăzuț specialist și în chimia neorganică! — Al treilea caz: Unul din candidați prezentase programa amănunțită a cursului Raportorul vorbind de această programă zice: „Sunt părți în care se vede, că profesorul pătrunde până în cele din urmă ramificări ale materii și *dacă* explicarea ar cuprinde toate aceste ramificări, s'ar putea zice, că avem un curs aproape coplect.” Candidatul era profesor de zece ani și în tot acest răstimp făcuse în totdeauna cursul întocmai după programă. Totuși raportorul întrebunțează expresii, ca *dacă*, ar cuprinde, s'ar putea zice, care să

facă nu numai pe nespecialiști, dar și chiar pe specialiști, să se îndească asupra valorii cursului etc. — În sfârșit, am auzit un raportor, care, după ce și-a citit raportul, a adăugat: Și vă asigur D-lor colegi, că acest raport a fost făcut, după ce am cercetat lucrările, iar nu ca alte rapoarte, pe care alții le-au făcut fără să cerceteze lucrările! — Din toate acestea rezultă, că și art. 69 din legea dela 1898 putea duce la aceleași rezultate criticabile din aceleași puncte de vedere, ca și unele rezultate ale aplicării art. 81 actual. Deci, în orice caz nu-i nevoie de a înlocui pe art. 81 cu art. 69 al. 2 d. ca să ajungem tot la recomandări întemeiate pe considerații streine de învățământ și știință! Afară de aceasta, recomandarea pe temeiul lucrărilor științifice, poate face la unele facultăți, ca să se prezinte și lucrări alcătuite nu de candidați, ci de persoane streine, (fie din țară, fie din afară de țară), plătite foarte bine pentru munca lor!

IV. Toate acestea învederează, că nu este de loc ușor, ca să se stabilească normele, după care să se facă recomandările. Mai ales aceasta nu se poate face „cât mai repede”. Toate facultățile Universității trebuie să se gândească bine și să chibzuiască mult, cum să se facă recomandările. — În 1912 s'a cerut schimbarea art. 81. și totuși până la 1915, adică *vreme de trei ani*, nu s'a putut face nimic. E de admis oare, că acum, și mai ales „cât mai repede” se va putea face ceva bun?! Deasemenea, în 1915 s'a cerut din nou schimbarea art. 81 și până la declararea de război din 1916 iarăș nu s'a făcut nimic, din pricina greutăților de ordin politic din acel timp. Astăzi, când greutățile de ordin politic sunt și mai mari și mai numeroase de cât atunci, se poate oare, ca să se schimbe art. 81 «și cât mai repede», așa că schimbarea lui să constituie o adevărată îmbunătățire?!

V. Senatul actual al Universității poate să nu țină seamă de acțiunea întreprinsă de Senatele din 1912 și 1915. În adevăr; Senatul actual fiind alcătuit în parte din alte persoane de cât Senatele din 1912 și 1915, aceste persoane trebuie să poată ținea seamă înainte de toate de conștiința lor. Altfel am ajunge la o violare a libertății de conștiință! — Afară de aceasta, Senatul actual poate să nu țină seamă de acțiunea Senatelor din 1912 și 1915 mai ales atunci când se cere, ca art. 81 să se schimbe „cât mai repede”. — În ori ce caz, acei din membrii Senatului actual, care în vara anului 1919, au aplicat art. 81 deși în 1912 și 1915 ceruseră schimbarea lui, nu pot cere, ca Senatul actual să fie consecvent cu Senatele din 1912 și 1915! Se poate oare, ca unii din membrii Senatelor din 1912 și 1915 să fie neconsecvenți în Senatul de azi, iar acei membrii ai Senatului de azi, care nu făceau parte din Senatele dela 1912 și 1915, să fie ținuți, ca să fie consecvenți cu hotărârile unor Senate, din care nu făceau parte?!

VI. Pe temeiul acestor argumente suntem de părere, că recomandările de profesori universitari potrivit legii de azi nu constituiesc un pericol pentru Universitate și că această lege nu trebuie schimbată în întregime și cât mai repede, ci numai în parte și numai după ce Facultățile vor arăta precis și bine motivat toate schimbările, care trebuiesc făcute.

S. G. LONGINESCU

Situația raporturilor dintre chiriași și proprietari create prin fapte de război

În ultimul timp însemnate sau neînsemnate decrete-legi, au apărut; până azi însă legiuitorul român nu s'a preocupat de situația raporturilor dintre chiriași și proprietari create prin fapte de război.

În Franța de la 1914, n'a fost lună aproape, în care să nu fi apărut un decret sau lege, cari să reglementeze împrejurările neprevăzute de codul civil, ori să înlăture dispozițiile lui contrarii cazurilor practice; deși acolo problema era mult mai ușoară, nefiind invadată de dușman decât o prea mică parte din țară.

La noi, pe de o parte toată Muntenia a rămas aproape un an și jumătate în prada dușmanului, pe de altă parte evacuații la revenirea lor în țară au găsit când au mai avut norocul, locuințele lor requiziționate din nou, fie de aliați, fie de armata noastră.

La adăpostul acestei nepreocupări din partea legiuitorului și bazați pe jurisprudența înaltei noastre Curți care, prin strictă interpretare a legii—cu toate că a considerat requiziția ca un caz de forță majoră—totuși a creat teoria culpei, constând în faptul că, cei cari au evacuat locuințele lor sunt responsabili de requiziție. Proprietarii au găsit mijlocul de a fi despăgubiți de chirie pe timpul ocupației de către chiriași, iar chiriașii rămân, în virtutea principiilor de drept ce rezultă ca consecință din această periculoasă teorie a culpei, responsabili de toate daunele pricinuite imobilelor în timpul ocupațiunei inamice și a absenței lor.

Credem necesar, a reproduce după „Journal Officiel” cu data de 26 Octombrie 1919, publicat la Paris câte-va articole din ultima lege, intitulată «Lege, regulând drepturile și obligațiile rezultând din contractele imobilelor atinse prin fapte de război sau situate în localitățile evacuate or invadate».

Impărțită în mici titluri—Primul prevede dispozițiuni generale—cel de al doilea e relativ la contractele imobilelor cu destinație industrială or comercială—al treilea se ocupă de bunurile morale;—iar ultimele două de jurisdicția și procedura de urmat.

Principiile esențiale ce se desprind sunt: Lipsa de răspundere a chiriașului pentru distrugerile făcute în timpul ocupației inamice sau prin fapte de război—obligația statului la despăgubiri; prelungirea contractelor de închiriere pentru o epocă egală cu aceia a lipsei de folosință la imobile cu destinație industrială și comercială.

Teorii propuse și susținute de noi imediat după evacuarea armatei de ocupațiune.

Loi

RÉGLANT LES DROITS ET OBLIGATIONS RÉSULTANT DES BAUX D'IMMEUBLES ATTEINTS PAR FAITS DE GUERRE OU SITUÉS DANS LES LOCALITÉS ÉVACUÉES OU ENVAHIES (*Journal officiel*) du 26 octobre 1919).

TITRE Ier

Dispositions générales

Art. 1er. — Sans préjudice des règles édictées par le Code civil au titre du louage et par les lois des 18 juillet 1889, 17 août 1917, 9 mars 1918 et 4 janvier 1919, les baux concernant les immeubles atteints par des dommages visés à l'article 2 de la loi du 17 avril 1919, ou situés dans les localités qui ont été occupées par l'ennemi ou qui ont été évacuées par ordre ou sur l'avis de l'autorité, sont régis, nonobstant toutes clauses et conventions contraires antérieures au 4 août 1914, par les dispositions exceptionnelles et temporaires ci-après:

Toutefois, demeurent valables les conventions contraires librement conclues depuis le 4 août 1914, sous réserve qu'aucun fait nouveau, né de la guerre, ne soit survenu qui ait modifié l'état de l'immeuble.

Art. 2. — Lorsque les dégradations aux constructions ou les destructions d'immeubles ouvrent droit à une indemnité réglée par la loi sur la réparation des dommages causés par les faits de la guerre, le propriétaire, s'il procède à la recon-

stitution des immeubles, reste seul chargé des réparations ou reconstructions auxquelles l'indemnité permet de pourvoir.

Le preneur qui, en cas de destruction partielle de l'immeuble, opte pour la continuation du bail, ne peut exiger, pour les réparations, d'autres ni plus amples travaux que ceux correspondant à l'emploi total des acomptes, avances ou indemnités alloués en toute propriété au propriétaire, qui reconstruit l'immeuble, sans préjudice toutefois des réductions de prix, en cas de diminution de jouissance.

Le bailleur est réputé satisfait aux obligations mises à sa charge par les articles 1719 et 1720 du Code civil, en justifiant de ses diligences à l'effet d'obtenir les avances, acomptes et indemnités auxquels il a droit en vertu des lois et règlements sur la réparation des dommages de guerre.

Art. 3. — Les présomptions établies par les articles 1732, 1733 et 1734 du Code civil et par l'article 4 de la loi du 18 juillet 1889 ne sont pas applicables en cas de dégradations, pertes et incendies se rattachant aux événements de guerre ou survenus pendant l'occupation ennemie ou la durée de l'évacuation du preneur.

Art. 4. — Les délais de forclusion prévus par les lois du 17 août 1917, du 9 mars 1918 et du 4 janvier 1919 ne commencent à courir qu'à dater de la promulgation de la présente loi, à moins que, par l'effet desdites lois, ils n'aient un point de départ postérieur à cette promulgation.

Art. 5. — Dès la promulgation de la présente loi, chacune des parties au bail peut appeler l'autre devant le président de la commission arbitrale des loyers, en vue de lui faire préciser ses intentions, au sujet soit de la résiliation du bail, soit du emploi, soit de l'usage des droits qu'elle tient de la présente loi.

Dans le délai de quinzaine, le président fixe, après audition des parties, en tenant compte de la situation de chacune d'elles et des obstacles de fait qui peuvent l'empêcher de prendre parti, le délai dans lequel elles seront tenues de se notifier réciproquement leur intention, sans que ce délai puisse excéder six mois pour les baux à loyer et trois mois pour les baux à ferme.

TITRE II

Dispositions relatives aux baux d'immeubles à destination industrielle ou commerciale

Art. 6. — Le preneur d'un immeuble bâti à destination commerciale ou industrielle atteint par un fait de guerre peut demander que l'effet du bail soit reporté sur cet immeuble reconstitué à l'aide de l'indemnité versée par l'Etat.

Il ne peut exercer ce droit que s'il restait au moins trois années à courir sur le bail au jour de la détérioration ou de la destruction de l'immeuble.

Le bail reprend son effet sur l'immeuble reconstitué à dater du jour de l'achèvement des travaux et pour la durée qui restait à courir sur le bail au moment où s'est produit le fait donnant lieu à résiliation.

Art. 7. — Si, de l'état de l'immeuble à la suite de la reconstitution, il résulte pour le preneur une diminution de jouissance, par rapport à l'état antérieur de la chose louée, il peut demander une réduction proportionnelle du prix du bail.

Si, après la reconstitution, la valeur locative de l'immeuble est augmentée par suite de dépenses effectuées par le propriétaire, en sus des indemnités de dommages de guerre, le preneur, en demandant le report du bail, doit s'engager à payer un supplément de loyer proportionnel à cette augmentation de valeur locative.

Ce supplément ne peut être inférieur à l'intérêt légal des sommes déboursées par le propriétaire, en sus de l'indemnité de dommages de guerre.

Art. 8. — Si le propriétaire n'effectue pas le emploi, le preneur peut néanmoins demander le maintien ou le report du bail sur ce qui subsiste de la chose louée, pour la durée restant à courir au jour de la destruction avec une réduction de prix proportionnelle à la diminution de jouissance résultant de l'état actuel de l'immeuble.

Il a droit, en ce cas, à l'attribution de la partie de l'indemnité de dommages de guerre que le propriétaire ne touche pas par suite du défaut de emploi, à charge de l'employer en travaux de reconstruction sur le fonds loué.

Art. 9. — Lorsque l'interdiction de remploi dans l'intérêt public, ou le mode de remploi adopté par le propriétaire, rendent impossible pour le preneur le report des effets du bail dans les conditions prévues aux articles précédents, il peut lui être alloué une indemnité de dommages de guerre pour le préjudice subi par lui du fait de la perte du droit au bail.

Art. 10. — Lorsque l'immeuble n'a pas subi de dégâts, ou lorsque, dans le cas de destruction partielle prévu par l'article 1722 du Code civil, le preneur a opté pour la continuation du bail, il peut demander, si l'outillage industriel ou commercial qui garnissait les lieux a été détruit, que le point de départ du délai de prorogation établi par l'article 56 de la loi du 9 mars 1918, soit fixé au jour où cet outillage aura pu être reconstitué.

Cum vedem, toate contestațiile sunt judecate în Franța de o comisiune arbitrală a chirilor, instituită ad-hoc, cu recurs înaintea Inaltei Curți.

La noi exista o asemenea comisiune, care judeca pretențiile, față de comună, rezultând din contractele pentru imobilele rechiziționate de armata ocupantă.

S'a găsit de cuviință, de Primăria Capitalei, a se desființa această comisiune în Februarie 1919 iar lucrările ei sunt și azi rătăcite prin sertarele Primăriei.

Decretul-lege pentru constatarea și evaluarea pagubelor de război din Aprilie 1919, nu arată cine trebuie să suporte la imobile riscul rechizițiunii: chiriașul sau proprietarul?

Cu toate că Primăria Capitalei, în virtutea acestui decret-lege, s'a înscris cu aproape 10.000.000 pretenții de despăgubiri față de Stat, întrucât a achitat parte din chiriile imobilelor rechiziționate, totuși bazată pe același decret, pretinde azi restituirea chirilor avansate.

Față de problemele născute din aceste situațiuni, se impune imperios o lege, care printr-o comisie arbitrală să reguleze raporturile dintre proprietari, chiriași și Stat pentru imobilele cari au suferit prin fapte de război.

I. COHEN
Avocat

CUVANTAREA

rostită de D-l Dem. I. Dobresen, în numele Baroului de avocați de Ilfov, la înmormântarea regretatului
GEORGE DANIELOPOL

Intristată Adunare,

Baroul de Ilfov se închină adânc în fața mormântului avocatului Danielopol, pentru că și dă seama de pierderea pe care o încearcă și de părerile de rău pe care le lasă printre noi acest suflet ales.

În fața eternului mister al morții, mintea noastră încearcă în zadar să ne consoleze. — Ea ne spune că setea noastră de viața eternă este o impietate contra naturei și nemurirea omului ar fi o crimă contra ei. Ea ne spune că moartea este o virtute a naturei, și viața eternă ar fi o crimă contra ei, pentru că dacă viața eternă ar fi imobilizat mersul naturei, natura n'ar fi eșit din haosul ei primitiv, omul n'ar fi eșit din brută, n'ar fi eșit frumosul, n'ar fi eșit geniul, n'ar fi eșit progresul. — Ea ne mai spune că, în lupta naturei pentru înfinită perfecțiune, ea distruge continuu creațiunile ei imperfecte, pentru ca să realizeze perfecțiunea înfinită. — Moartea imobilează viața.

Dar această consolare a minții nu va consola niciodată inima noastră și ea fi recnă o ciocnire dureroasă între legile naturei și legile inimei, pentru că nici perfecțiunea înfinită a naturei și nici viața eternă de dincolo, nu ne

vor consola niciodată de clipele de viață pe care o trăim pe acest pământ.

Și fiecare va înțelege deosebit rostul ucestei clipe de viață, pentru că nici proștii, nici genii n'au găsit până astăzi și nu vor găsi niciodată adevăratul ei rost, deși înțelepții lumii să laudă că l'au găsit.

Viața noastră este cu un naufragiu mare în mijlocul oceanului și adâncul întuneric al nopții. În vâlmășala haotică a disperării, fiecare naufragiat se aruncă în cea-dintâi barcă bătută de valuri, în care vâslașul ei se laudă că ne va aduce la limanul sigur, știut numai de el. Și pe când toate bărcile rătăcesc în noaptea oarbă fără să știe de unde vin și în contra se duc, una câte una din ele se cufundă în drumul lor către limanul dorit, pe care toate îl caută, toate și niciuna nu l' găsește.

Dacă rostul adânc al vieții este ascuns pentru toți muritorii, rămâne că, viața noastră n'are altă valoare decât aceea pe care i-o dăm fiecare din noi, după valoarea noastră sufletească, pentru că viața este oglinda rece și îndiferentă în care fiecare se oglindește după chipul și asemănarea sa. — Și Danielopol a dat vieții lui o valoare și o întrebuintare înaltă, pentru că din spectacolul ciudat al vieții, în care comedia este amestecată cu tragedia, pe când spiritele mici vulgarizează viața, sufletele mari iau partea ei gravă și profundă.

De aceea Danielopol a fost o valoare în toate direcțiunile. — Pe Homer îl revendică toate orașele în care trăise, pe Danielopol toate îndeletnicirile prin care a trecut, pentru că sufletul mare este ca diamantul mare, care are fete multe și toate prețioase.

Tot astfel a fost Danielopol și ca avocat: plin de mândrie profesională, drept, leal, prevenitor și în lupta pentru drept, totdeauna un erou și totdeauna un artist al cuvântului.

Când Danielopol pleda procesul lui cu atâta lealitate, lumină și severă bună cuviință, pledoaria lui părea chiar ordinul Justiției dat magistratului ca să facă dreptate. Cei vechi îndeplineau în judecata lor ritualuri religioase, pentru că în acele vremuri zeii judecau singuri; când Danielopol începea să pledeze, cu serioșitatea, cu mândria și fiigura lui inspirată, avea impresia că el îndeplinește un rol sacru și profund; că el nu pledează pentru onorari, ci pentru dreptate; că el nu apără pe clientul său, ci, pe deasupra tuturor indivizilor și tuturor generațiunilor, el apără un principiu sacru, că el apără Dreptatea pentru ea însăși, ca și când n'ar mai fi fost oameni, nici înaintea lui, nici împrejurul lui.

De aceea, avocatul Danielopol n'a știut ce este intervenția pentru favoruri, deoarece el era convins că avocatul care intervine ca om politic la justiție și autorități, nu este un avocat în Barou, ci un pirat al Baroului; el n'a făcut politică pentru avocatură și nici avocatură pentru politică, pentru că la el n'a știut politica ce face avocatură și nici avocatură ce face politică; ajuns om politic, el a continuat să dea sprijinul lui moral profesiunii sale, pentru că nu-și uită profesiunea decât avocatul care și-a făcut din avocatură o trambulină, pentru ca să-și facă din politică o profesiune; Danielopol era prevenitor cu toți confrății săi mari și mici și nu intra în palatul justiției cu aere de senior al Baroului, care jignesc atât de mult spiritul nou al vremii; Danielopol ajuta sincer magistratura în lupta ei pentru independența materială și morală, pentru ca justiția să nu mai fie politică, ci numai socială; el era conștient de colaborarea avocatului la triumful justiției, pentru că în lupta pentru dreptate, avocații egalează în luptă forțele impurității, pe care natura le-a făcut inegale; el respecta convingerile adversarului, pentru că în profesiunea de avocat, dacă nevoia luptei te face dogmatic

în conduită, lupta tuturor părerilor și pretențiunea lor ca să devină adevăruri judecătorești, te face sceptic în convingeri. Danielopol își apăra cauza cu toată mândria profesiei lui, pentru că avocatul curat poate spune oricând: „eu apar pe toată lumea și nu am nevoie de apărarea nimănui”; începuturile avocaturii lui Danielopol, au fost pline de greutăți, dar nu și de săvârși, pentru că avocatul ales preferă să moară de foame decât să moară de rușine.

DEM. I. DOBRESCU

DECANUL BAROULUI DE ILFOV

Greva functionarilor judecatoresti

Nepăsarea vinovată cu care, toți politicieni de-a rândul, au tratat justiția țării, ne-a dus la greva funcționarilor judecătorești, care va ilustra pentru totdeauna politica țării noastre; și va ilustra de asemenea și țara noastră pentru că în nicio țară din lume, nu s'a întâmplat o asemenea grevă.

Influențați de decența profesiei de magistrat, care în țara noastră a trebuit să rabde toate vexațiunile politicianilor, fără ca să se poată mișca, acești funcționari judecătorești au răbdat aceleași vexațiuni și aceleași lipsuri ca și magistrații. Abuzând de această răbdare de martir aproape toți isfeticii justiției de până astăzi, au profitat ca să scurgă budgetul acolo unde nevoile politice de partid erau mai mari și au lăsat pe magistrații și funcționarii judecătorești în adevărată mizerie.

Numai grație unei adevărate minuni psihologice, am avut în țara noastră magistrați distinși și demni și atâtea funcționari harnici și cinstiți.

Resultatul era însă inevitabil; acești funcționari judecătorești trebuia să ajungă la muncă istovitoare și la cerșetorie, pentru că politicianii nu renunțau la «economia lor bugetară în capitolul justiției». Cu ocazia grevei lor am primit telegrame din provincie în care barourile se plâng că la grefele Tribunalelor lor, au acelaș personal de peste 40 ani, iar funcționarii judecătorești până la Septembrie a. c., au avut aceiași leafă de aproape 30 ani.

Când acești funcționari au declarat greva, îndemnat de parte din ei, am stăruit să renunțe la grevă pentru trei zile și am reușit să-i conving. Am declarat în mod franc că, în calitatea mea de Decan al Baroului, nu pot admite greva funcționarilor, dar că eu, care le am spus că sunt forțați «să trăiască din milă și cerșetorie», că eu, care cunosc situațiunea lor dureroasă, nu pot să nu recunosc că au dreptate, în greva lor, pentru că dacă legea nu va fi având inimă, omul de legi are și suflet și inimă.

Când, după tratative îndelungate, în cele din urmă, D-l Ministru al Justiției admitea cererile greviștilor, era prea târziu și țara era amenințată să aibă această grevă dureroasă, până când Camerele s'ar fi putut ocupa de situațiunea lor, pentru că după solidaritatea spiritul de rezistență și calmul greviștilor, nu se poate întrezări nici o posibilitate ca ei să renunțe la grevă.

După ce am arătat greviștilor acest impas juridic și s'au convins de gravitatea situațiunei generale, mi-au declarat, că dacă eu le garantez că li se va face dreptate de viitorul Ministru, ei încetează greva.

Lăsând la o parte vanitatea mea personală, care m'ar fi îndemnat să termin singur o grevă așa de importantă, am convocat Corpul avocaților din județul Ilfov pentru ca să-și dea părerea lor; am vocat pe avocații parlamentari din provincie dintr-o datorie de

bună cuviință colegială și am convocat pe avocații parlamentari din țările alipite și într'un grandios parlament de avocați, și după discuții înălțătoare, am fost autorizat să promit greviștilor sprijinul barourilor din toată România Mare, față de viitorul Ministru de Justiție și față de Corpurile legiuitoare. — Greviștii au ascultat și avocații țării întregi au rezolvat o grevă atât de păgubitoare.

Bilanțul acestei greve este următorul:

a) Noi avocații am pus în evidență situațiunea nenorocită a funcționarilor judecătorești, pentru ca să înlăturăm înjositoarele moravuri din palatul justiției și am dat ocaziune acestor bravi funcționari să transforme greva lor într-o grevă care are ca bază demnitatea. Adevărul brutal spus de mine cu toată francheta, a produs întâi indignare și am văzut funcționari plângând cu lacrimi. În urmă însă ei au înțeles că noi nu vrem să lovim ci să îndreptăm.

b) De acord cu funcționarii judecătorești vom forma o comisiune care să reglementeze modul de a lucra în grefe, modul de plată pentru acele servicii care dupe lege trebuie plătite de părți; cu practicanții trecuți în buget sau în ori-ce caz, cu plata tutulor serviciilor, tăcute după anume taxe fixe de un incasator general; cu lucrările la rând sau cu urgența apreciată de preșident și cusupratură; cu sancțiuni pentru cei ce vor mai lua bașisiuri, etc.

c) Grandioasa noastră întrunire și rezultatul obținut, discursurile fraților și confrăților din toate părțile României-Mari, a dat Baroului român conștiința de puterea lui. l'a îndrumat spre rolul lui social. Ceea ce n'au făcut și nu putea face politicianismul român, a început să facă Baroul român și sperăm că organizarea Corpului de avocați, organizarea și ameliorarea soartei magistraților se va face de noi, de Baroul nou din România-Nouă.

DEM. I. DOBRESCU

Decanul Baroului Capitalei

RECENZII

Codice Tabular General (Legea austriacă din 25 Iulie 1871 f. t. i. No. 95 asupra imatriculării proprietăților fonciare), tradusă de d. Mihai Timpău, consilier de tribunal. Editura «Școala Română» Suceava. Prețul 2 lei.

Acest Codice tradus într-o românească bună va fi un îndreptar practic pentru magistrați și juriști, asupra sistemului adoptat de legea austriacă pentru tabularea (transcripțiunea) proprietăților fonciare rurale — având la bază — *proprietatea fonciară* — iar nu proprietarul — sistem, care poate odată cu unificarea legislațiunei — se va adopta și la noi — în vechiul Regat.

Leon Şadbey. — Fragmente juridice. Editura Avram Goldsmith, Bacău, 1918.

Intr'un stil sobru și cu oare-care eleganță d. Şadbey, redă mici fragmente; uneori portrete reușite ca «Avocatul», «Magistratul», alte ori, schițe criminologice și sociologice, ca «Asasinatul», «Pruncucidere»; în sfârșit încercări de studii, cu mult fond asupra «organizării magistraturii», Curței cu Jurați, etc.

D. Şadbey îi place să gândească și are fraza clară, deci ne putem aștepta la lucruri bune.

E. C. D.

TRIBUNALUL BRAILA, SECȚIA I.

Audiența de la 6 Iunie 1919

Președinția D-lui C. DUMITRESCU, Judecător

G. A. Simion dat judecăței pentru delictul de înșelăciune.

Remitere din eroare. — Retențiune frauduloasă. — Sustragere. — Furt. — Art. 306 c. p.

Faptul unui prevenit care consistă din retențiunea frauduloasă a lucrului altuia pe care l'a primit în urma unei remiteri justificată de necesitate care a avut loc într-o operațiune de plată fără știrea proprietarului, de care prevenitul a profitat cu știință și în mod fraudulos, constituie o sustragere frauduloasă care intră în prevederile art. 306 c. p.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea publică pornită de d. prim-procuror al acestui tribunal prin rechizitorul introductiv No. 210/910, contra lui G. A. Simion, român, major, plugar, domiciliat în comuna Viziru jud. Brăila, pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 332 și 333 c. p.

Având în vedere că din toate acestea se constată că prevenitul având să primească de la partea civilă Gh. R. Gogu suma de 5 lei costul unei pâini pe care i-o vânduse, s'a dus la domiciliul părții civile din comuna Viziru să-și primească banii. — Aci găsim pe 2 fetețe, ficele părții civile, cea mai mare la cererea prevenitului de a-i plăti pâinea a în sărcinat pe fetița mai mică să-i aducă prevenitului din casă 5 lei. — Fetița mai mică intrând în casă, bagă mâna sub salteaua patului unde partea civilă obișnuia să ție banii și scoate de acolo un bilet de bancă în valoare de 500 lei pe care crezând că este de 5 lei, după ce l'îndoește în patru îl dă prevenitului drept un bilet de bancă de 5 lei. — Prevenitul luând biletul de bancă îl pune în buzunar apoi în loc să se ducă acasă a plecat la Brăila. — Aci prevenitul susține că scoțând bani din buzunar a observat că biletul de bancă pe care-l primise drept un bilet de 5 lei dela fiica părții civile, era un bilet de bancă de 500 lei. — Prevenitul schimbă biletul de bancă și în loc să păstreze porțiunea din valoarea biletului la care n'avea dreptul, cheltuiește din el 80 de lei iar cu restul banilor se înapoiază acasă unde nu vorbește la nimeni despre remiterea din greșală a biletului de 500 lei. —

Partea civilă descoperind greșala a trimis după prevenit însă acesta a refuzat să se ducă la partea civilă și probabil văzând că greșala remiterii biletului de bancă s'a descoperit, a plecat iarăși la Brăila unde a stat până a cheltuit toți banii, așa că, partea civilă a rămas păgubită cu suma de lei 495.

Considerând că din toate acestea se stabilește că partea civilă datorând prevenitului suma de lei 5, în momentul facerii plății, ficea părții civile care n'a voit să plătească prevenitului de cât suma de lei 5, s'a înșelat din distracțiune sau din neștiință asupra valorii biletului de bancă pe care la remis prevenitului drept unul de 5 lei iar prevenitul ca creditor, primind biletul, în loc de a face cunoscut greșala a încasat în mod fraudulos biletul de bancă în valoare de 500 lei astfel remis pentru unu de 5 lei.

Considerând că urmează a examina dacă în asemenea caz faptul prevenitului care consistă din retențiunea frauduloasă a lucrului altuia pe care l'a primit în urma unei remiteri care este rezultatul unei erori, de care prevenitul a profitat cu știință și în mod fraudulos, intră

în prevederile art. 332 și 333 c. p. astfel, după cum este urmărit prevenitul, sau în acelea ale art. 306 și 308 c. p.

Considerând că, prevenitul nu poate fi făcut vinovat că a comis delictul de escrocherie de oare ce, remiterea biletului de bancă în valoare de 500 lei s'a făcut de datornic din eroare sau neștiință fără ca prevenitul să fi determinat această remitere prin vreo manoperă frauduloasă.

Că remiterea ne făcându-se în mod voluntar și cu unul din titlurile prevăzute de art. 323 c. p. însușirea sumii de lei 495 de către prevenit, nu poate constitui nici delictul de abuz de încredere.

Considerând că în specie datornicul crezând că a prezentat prevenitului ca creditor un bilet de bancă de 5 lei, — asupra obiectului datoriei nefiind discuție între ei, — faptul material al prezentării biletului de bancă de 500 lei nu era însoțit de o intențiune din partea datornicului de a preda prevenitului un asemenea bilet de bancă. În cazul acesta nu poate fi vorba de plată din eroare a unei datorii achitate sau care nu există unde, s'ar vedea din partea datornicului o remitere voluntară a întregii sumi încasată de creditor, iar din partea acestuia ar lipsi sustragerea adică luarea fără știrea și contra voinții proprietarului a sumii astfel remisă.

Că din potrivă, în specie, prevenitul prin fapta sa de a reține în mod fraudulos biletul de bancă în valoare de 500 lei ce i-s'e remisese de datornic pentru achitarea unei datorii drept unul de 5 lei, a abuzat de distracțiunea datornicului care l'a făcut a perdece atât proprietatea biletului cât și detențiunea lui materială fără ca să fi fost voință din parte-i de a-l preda.

Că așa fiind, prevenitul abuzând de o remitere justificată de necesitate care a avut loc într-o operațiune de plată, fără știrea proprietarului, pentru a reține o porțiune din valoarea biletului primit drept plată, prin aceasta, el și-a apropiat aceea ce a reținut, contra voinții proprietarului biletului, comițând astfel o sustragere frauduloasă ce intră în prevederile art. 306 c. p.

Că obiecțiunea ce s'ar aduce că furtul nu poate să rezulte de cât dintr-o luare și că nu este posibil de acest delict cel care primește lucrul sau căruia lucrul a fost remis, nu este întemeiată decât dacă s'ar socoti că prevenitul să fie condamnat pentru furt numai pentru că ar fi păstrat biletul de 500 lei ce i s'a remis drept unul de 5 lei.

Că însă stabilindu-se că prevenitul de îndată ce a primit biletul de bancă de 500 lei în condițiunile de mai sus, nu s'a mărginit la păstrarea lui dar, și-a apropiat porțiunea din valoarea lui la care nu avea dreptul nevoind a o restitui atunci când a observat că valoarea biletului remis este de 500 lei în loc de 5 lei cât crea datoria, prin aceasta, fapta de care numitul s'a făcut vinovat întrunește caracterele delictului de sustragere frauduloasă definit și pedepsit de art. 306 și 308 cp.

Că înțelesul art. 306 c. p. nu este susceptibil a fi restrâns la o astfel de aplicațiune în cât să excludă întinderea lui la speța procesului de față.

Că întrădeavăr din termenii art. 306 c. p. rezultă că el coprinde dispozițiuni generale cari constituiesc o protecțiune pe care legea a acordat-o proprietății de care, urmează să beneficieze și comunicațiunile justificate de necesitatea care au loc în operațiunile de plată, de schimb de monedă, de ofertă de vânzare și altele de asemenea natură.

Că delictul de furt există de oarece, păgubașul a fost despuat de suma de lei 495 prin fraudă adică, printr-un fapt, pe care nu l'a putut prevedea nici preveni,

prin expresiunea „luarea printr'ascuns a unui lucru mișcător“ din art. 306 c. p., urmând a se înțelege orice fapt ca sustragere, luare, deposedare, care are de efect a face să treacă un asemenea lucru din posesiunea proprietarului în cea a autorului sustracțiunii fără știința și contra voinții proprietarului lucrului.

Considerând că intențiunea frauduloasă a însoțit faptul material al sustragerii.

Că întrădeavăr graba din partea preveniturii de a pleca la Brăila îndată după primirea biletului de bancă

și cele ce au urmat după aceasta, sunt probe că preveniturii a observat greșeala remiterii biletului chiar în momentul predării lui și că numitul a luat și reținut biletul de bancă cu intențiunea frauduloasă concepută imediat de a abuza de întâmplarea care a făcut ca biletul să cadă în posesiunea sa.

Pentru aceste motive redactate de d. Const. Dumitrescu judecător de ședință, etc.

(s) C. Dumitrescu.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE

CASATIE S. I

Recurent Anton Melic și a.

Intimat George G. Ionită și a.

Incheiere dată în camera de Consiliu pentru admiterea executărei provizorie. — Hotărâre nedesăvârșită. — Atacarea ei cu recurs odată cu hotărârea fondului. — Art. 338 Pr. civ. comb. cu 31 și 33 legea Curții de casatie.

Incheierea prin care Trib. încuviințează admiterea execuției provizorie fiind susceptibilă de atac, conform art. 338 Pr. civilă, odată cu hotărârea asupra fondului, nu poate fi atacată cu recurs în Casatie decât după ce se va fi dat hotărârea definitivă asupra pricinii. (Cas. I, decizia 165 din 16 August 1919, prin care s'a respins recursul contra încheierii data de Trib. Ilfov s. I în Camera de consiliu).

Recurenta Antoaneta Marineanu prin d-nii avocați M. Șerbănescu și P. Macri.

Intimata Banca Corabia prin d-nii avocați Berceanu și At. C. Dumitrescu.

Legea măsurilor excepționale. — Mobilizat dispărut. — Până când are a se plăti ajutorul lăsat familiei prin declarația prevăzută de lege? Art. 17, 18 l. m. excepționale; art. 44 și 46 § 51 din Reg. acestei legi și decretul-lege 1360 din 1917.

Prin decretul-lege No. 1360 din 1917 suprimându-se paragraful 13 de sub art. 46 din Reg. legii măs. excepționale, s'a intercalat după art. 46 un nou articol 46 bis, care, la paragraful 3, dispune că dacă mobilizatul a dispărut, familia lui va primi suma indicată în declarația dată până la finele lunii a treia ce urmează aceleia în care se va fi decretat demobilizarea armatei.

Instanța de fond, deci, violează art. 46 bis § 3 din decretul-lege 1360/1917, când decide că ajutorul urmează să se plătească familiei mobilizatului dispărut până la finele lunii a treia după mobilizarea armatei, în loc de demobilizarea (Cas. I decizia 156 din 7 Iulie 1919, prin care s'a casat decizia C. apel Craiova s. II, 24/1918).

CASATIE S. II

Recurent Iancu Spaier prin d-nii avocați B. Cernea și P. Sadoveanu.

Apel. — Compunerea Tribunalului ca instanță de apel în afacerile de natură penală. — Art. 108 l. j. o. și art. 20 și 218 al. 2 din legea de org. judecătorească.

Deși art. 108 l. j. o., pusă în aplicare la 1 Mai 1908, prevede că Trib. când judecă apelurile trebuie să fie compus din doi judecători având gradul de judecători de ședință, însă prin legea posterioară de org. judecătorească,

torească, din 11 Aprilie 1913, reînființându-se posturile de supleanți, s'a desființat dispozițiunea restrictivă, din legea de la 1908, relativă la acești magistrați, prevăzându-se prin art. 20 din noua lege de org. judecătorească, că ei pot intra întotdeauna în compunerea Tribunalului, înlocuind pe ceilalți judecători în caz de lipsă sau împiedecare a acestora.

Aceasta rezultă în mod neîndoelnic din art. 218 al. II din legea de org. judecătorească, care abrogă orice dispozițiuni din legea jud. de ocoale cari sunt contrarii noiei legi de organizare, implicit și dispozițiunea din art. 108, care este contrarie art. 20 din legea de org. judecătorească. Abrogarea mai rezultă și din expunerea de motive și explicațiunile date cu ocaziunea votărei noiei legi de org. judecătorească, explicațiuni cari învederează că prin modificarea adusă s'a urmărit judecarea mai lesnicioasă a afacerilor celor mai numeroase, cum sunt apelurile contra cărților de judecată (Cas. II, decizia penală 1011 din 6 Iunie 1919, prin care s'a respins recursul contra sentinței Trib. Botoșani 214/1919).

CASATIE S. III

Recurent Ministerul de finanțe prin d-l avocat C. Marinescu;

Intimat Leiba Löbel și alții prin d-l avocat Chefner.

Taxe succesoriale. — Lipsa declarației averei. — Contravențiune. — Dacă declarațiunea averei făcută la Ofișul stărei civile, în termen, poate șterge efectele contravențiunii? Art. 75 legea timbrului.

Art. 75 din legea timbrului obligă pe moștenitori să declare înaintea instanței judecătorești competente sau direct înaintea Administrației financiare sau percepătorului fiscal respectiv, averea rămasă, valoarea ei și partea ce i se cuvine, după care indicându-se taxa ce are a plăti, să se efectueze plata.

Scopul acestei dispozițiuni fiind acela de a pune fiscalul în cunoștință de deschiderea unei succesiuni, e pe deplin satisfăcut — în speță — prin declararea averei succesiunii înaintea ofișului stărei civile, cu ocazia anunțării decesului, și înaintarea de către ofiș a declarațiunii la administrația financiară respectivă, în termenul defipt de lege, întrucât formalitatea declarării succesiunii, legea nu o consideră ca o formalitate solemnă, ce trebuie făcută numai reprezentanților fiscalului, ci ca un mijloc practice pentru punerea în măsură să-și satisfacă drepturile sale, și de aceea ea prevede că această declarațiune poate fi făcută și la Ofișul stărei civile. (Cas. III, decizia 223 din 23 Iunie 1919, prin care s'a respins recursul contra sentinței Tribunalului Dorohoi No. 373/1916).